

**A Szilvásvárad Aszaló és Szilvás-patak mente
(HUBN20067) kiemelt jelentőségű
természetmegőrzési terület
Natura 2000 fenntartási terve**

Eger, 2019

Készítette:
Bükk Nemzeti Park Igazgatóság

Postacím: Eger 3304, Sánc u. 6.
Tel: 36-412-571; Fax: 36-412-791
e-mail: titkarsag@bnpi.hu
honlap: www.bnpi.hu

Felelős tervező:
Schmotzer András

Közreműködő kutatási partner:
BioAqua Pro Kft. (Debrecen)

Közreműködő szakértők:

Dr. Gulyás Gergely
Kalmár Zsuzsanna
Dr. Kiss Béla
Korompai Tamás
Dr. Müller Zoltán
Schmotzer András

Térképeket készítette:
Kalmár Zsuzsanna

Fotókat készítette:
Kocsó János
Schmotzer András

Tartalomjegyzék

1.	A terület azonosító adatai.....	4
1.1.	Név.....	4
1.2.	Azonosító kód.....	4
1.3.	Kiterjedés.....	4
1.4.	A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek.....	4
1.4.1.	Jelölő élőhelyek.....	4
1.4.2.	Jelölő fajok.....	4
1.5.	Érintett települések.....	4
1.6.	Egyéb védeleteri kategóriák.....	5
1.7.	Tervezési és egyéb előírások.....	5
1.7.1.	Természetvédelmi kezelési terv.....	5
1.7.2.	Településrendezési eszközök (Országos rendezési tervkataszter szerint).....	5
1.7.3.	Közzet erdőtervek és üzemtervek.....	5
1.7.4.	Tájegységi vadgazdálkodási tervek és vadgazdálkodási üzemtervek.....	6
1.7.5.	Halgazdálkodási tervek.....	6
1.7.6.	Vízgyűjtő-gazdálkodási terv.....	6
2.	Veszélyeztető tényezők.....	7
3.	Kezelési feladatok meghatározása.....	11
3.1.	Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése.....	11
3.1.1.	Fő célkitűzések.....	11
3.1.2.	További célok.....	12
3.2.	Kezelési javaslatok.....	12
3.2.1.	Élőhelyek kezelése.....	14
3.2.1.1.	KE-1 kezelési egység: Mocsárrétek, magassásosok, üde magaskórósok.....	14
3.2.1.2.	KE-2 kezelési egység: Félszáraz gyepek, sztyeppcserjések.....	16
3.2.1.3.	KE-3 kezelési egység: Cseres- és gyertyános-tölgyesek.....	18
3.2.1.4.	KE-4 kezelési egység: Melegkedvelő tölgyesek.....	22
3.2.1.5.	KE-5 kezelési egység: Éger- és fűzligeterdők.....	24
3.2.1.6.	KE-6 kezelési egység: Regenerálódó gyepek és spontán erdők.....	27
3.2.1.7.	KE-7 kezelési egység: Erdőültetvények és idegenhonos származékterdők.....	30
3.2.1.8.	KE-8 kezelési egység: Szántók.....	32
3.2.1.9.	KE-9 kezelési egység: Bányaterületek, utak.....	34
3.2.2.	Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés.....	36
3.2.3.	Fajvédelmi intézkedések.....	36
3.2.4.	Kutatás, monitorozás.....	36
3.2.5.	Mellékletek.....	37
3.3.	A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében.....	39
3.3.1.	Agrártámogatások.....	39
3.3.2.	Pályázatok.....	41
3.4.	A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja.....	41
3.4.1.	Felhasznált kommunikációs eszközök.....	41
3.4.2.	A kommunikáció címzettjei.....	42
3.4.3.	Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel.....	43
4.	Felhasznált irodalom.....	44
5.	Térképek.....	45
6.	Fotódokumentáció.....	51
7.	Jóváhagyó nyilatkozat.....	56

1. A terület azonosító adatai

1.1. Név

Tervezési terület neve és típusa:	Szilvásváradi Aszaló és Szilvás-patak mente kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
-----------------------------------	---

1.2. Azonosító kód

Tervezési terület azonosítója:	HUBN20067
--------------------------------	-----------

1.3. Kiterjedés

Tervezési terület kiterjedése:	183,83 hektár
--------------------------------	---------------

1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek

A jelölő élőhelyek és állatfajok felsorolásánál a Natura 2000 terület adatlapjának 2018. évi változatát vettük alapul.

1.4.1. Jelölő élőhelyek (kiemelt jelentőségű élőhely*)

- 40A0* Szubkontinentális peri-pannon cserjések
- 91E0* Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)
- 6210 Meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (*Festuco-Brometalia*) (* fontos orchidea-élőhelyek)
- 6430 Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai
- 6510 Sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)
- 91H0* Pannon molyhos tölgyesek *Quercus pubescens*szel

1.4.2. Jelölő fajok

- leánykőkörcsin (*Pulsatilla grandis*)

1.5. Érintett települések

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet tartalmazza. A Natura 2000 területek által érintett helyrajzi számokat és így a Natura 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti, térképi megjelenítéssel is. A jogi jelleg a megosztással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed.

Település	Megye	Érintett terület		A település területének érintettsége (%)
		(hektár)	(%)	
Nagyvisnyó	Heves	69,72	37,93	1,62
Szilvásvár	Heves	114,11	62,07	3,02
Összesen:		183,83	100	

1.6. Egyéb védettségi kategóriák

Típus	Kód	Név	Kiterjedés (hektár)	Védetté nyilvánító jogszabály száma
<i>ex lege</i> láp	-	Szilvásvár 0101/8,9,10,11, 12,13,14,15,16, 17,18,19 hrsz-ú ingatlanok	11,2	A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény Vidékfejlesztési Értesítő 2012. évi I. száma
Országos ökológiai hálózat	-	magterület	183,83	2018. évi CXXXIX. törvény Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről
		ökológiai folyosó puffer övezet	-	
		Összesen:	183,83	

1.7. Tervezési és egyéb előírások¹

1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv

A terület védelemre tervezett országos jelentőségű védett természeti terület. A természetvédelmi kezelési terv tervezete 2008-ban készült el. A tervezett szilvásvárad Aszaló természetvédelmi terület 100 %-osan nem fed át a Natura 2000 területtel, néhány ingatlan esetében különbség adódik. A Szilvás-patak menti mocsárrét és égeres *ex lege* védett lápterület.

1.7.2. Településrendezési eszközök (Országos rendezési tervkataszter szerint)

Település	Típus	Határozatszám
Nagyvisnyó	településrendezési, településszerkezeti és szabályozási terve és helyi építési szabályzat	6/2005 (VIII.24.) rend
Szilvásvár	szabályozási terv és helyi építési szabályzat	9/2012. (III. 28.) rend.

1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek

Erdőtervezési	Érintett települések	Aktuális	Erdőtervezés éve
---------------	----------------------	----------	------------------

¹ A tervezési területre a VÁTI Magyar Regionális Fejlesztési és Urbanisztikai Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság a 2006/18/176.02.01 számú Átmeneti Támogatás projekt keretén Natura 2000 fenntartási tervet készített, melynek felülvizsgálatát jelen tervdokumentáció képezi.

körzet neve	(teljes körű felsorolás)	erdőterület (hektár) ²	
Szilvásvárad	Szilvásvárad	13,92	2014 A terv érvényessége: 2015 – 2024.

A körzeti erdőtervezés kereteit a 2014. évi körzeti erdőtervezésre vonatkozó tervezési alapelvekről, valamint az érintett körzeti erdőtervek alapján folytatott erdőgazdálkodásról szóló 47/2014. (IV. 24.) VM rendelet 12. melléklete állapította meg.

A körzeti erdőtervezés keretében – a 11/2010. (II.4.) FVM rendelet alapján – elkészült továbbá a körzetre a Natura 2000 elővizsgálati dokumentáció is³.

1.7.4. Tájegységi vadgazdálkodási tervek és vadgazdálkodási üzemtervek

A tervezési terület a 13/2016. (III. 2.) FM rendelet alapján az Északi hegy- és dombvidéki vadgazdálkodási tájon belül Bükki Vadgazdálkodási tájegységébe tartozik (203). (A terv hatályos állapota; 2018.08.31) innen tölthető le: http://www.ova.info.hu/adattar/tajegyseg_terv/203_VGTT-20180910.pdf

A tájegységi vadgazdálkodási terv az agrárminiszter 14/2018. (VII. 3.) AM rendeletével került kihirdetésre.

Az érintett vadgazdálkodási egység száma⁴: 650700. A Hegyháti Béke Vadásztársaság (05-650700-203) vadgazdálkodási üzemtervének érvényessége 2037. február végéig érvényes.

1.7.5. Halgazdálkodási tervek

A tervezési területen nincs nyilvántartott halgazdálkodási vízterület, a Szilvás-patak nem képezi részét a tervezési területnek.

1.7.6. Vízyűjtő-gazdálkodási terv

A tervezési terület a Tisza vízgyűjtő 2-6. azonosítóval rendelkező „Sajó a Bódvával” alegységhez tartozik, az erre vonatkozó vízgyűjtő-gazdálkodási terv elérhető az alábbi honlapon :

<http://www.vizugy.hu/index.php?module=vizstrat&programelemid=149>

A tervezési terület közvetlenül érinti a Szilvás-patakat, mely a Bán-patak felső vízrendszeréhez tartozik (kódja: AEP298). A Szilvás-patak vízteste nem része a tervezési területnek.

Az Országos Vízyűjtő-gazdálkodási Terv, illetve a 4 részvízgyűjtő-gazdálkodási terv felülvizsgálatát Magyarország 2015. december 22-ig elkészítette, melyet a Kormány 1155/2016. (III.31) Korm. határozattal fogadott el. A terv elvileg 2015-ig tartó feladatokat fogalmazott meg, de a VKI célkitűzéseinek megvalósítása érdekében a határidők és feladatok

² Az adat a tervezési területtel átfedő területértéket mutatja (hektárban).

³

https://www.mgszh.gov.hu/szakteruletek/szakteruletek/erdeszeti_igazgatosag/erdeszeti_szakteruletek/erdotervez/es/korz_erd/natura_2000_elovizsgalat/N2000-2014.html

⁴ az Országos Vadgazdálkodási Adattár alapján (<http://ova.info.hu/ujvgtajak.html>).

2021-ig, illetve 2027-ig (a vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés második és harmadik ciklusáig) kitolhatók. Ez vonatkozik a fent nevezett alegység vízgyűjtő-gazdálkodási tervére is.

1.7.7. Egyéb tervek

Az érintett két település (Szilvásvárads és Nagyvisnyó) településszerkezeti és szabályozási tervei és helyi építési szabályzatai olyan településfejlesztési terveket nem tartalmaznak, melyek a Natura 2000 célítúzése megvalósítását gátolnák. A NÉBIH Erdészeti Igazgatóság Erdőtervezési és Természetvédelmi Osztálya 2014-ben elkészítette a Szilvásváradi Erdőtervezési Körzet közjóléti fejlesztési tervét (Tervszám: KT-9/2014).

2. Veszélyeztető tényezők

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége ⁵	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
A06	Gyepművelés felhagyása (pl. legeltetés vagy kaszálás megszüntetése)	M	2	Sík- és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>) (6510) A gyepkezelések megszüntével a völgytalpi rétek becserjésednek, beerdősülnek, így állományaik fokozatosan felszámolódnak a tervezési területen.
A05	Kis táji elemek felszámolása (pl. sövények, kőfalak, nyílt árkok, források, magányos fák) mezőgazdasági parcellák összevonása céljából	M	5	Szubkontinentális peri-pannon cserjések (40A0*) Amennyiben a legelőtisztítás során az összes cserjét eltávolítják, akkor az élőhely cserjés – gyep struktúrája felborul, megőrzöttsége sérül.
I02	Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül)	H	15	Meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepes és cserjésedett változataik (<i>Festuco-Brometalia</i>) (* fontos orchidea-élőhelyek) (6210); síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai (6430); sík- és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>) (6510)

⁵ Magyarázat: H (high) – magas; M (medium) – közepes; L (low) alacsony.

				<p>leánykökörcsin (<i>Pulsatilla grandis</i>)</p> <p>A félszáraz gyepek közvetlenül érintkeznek akácos erdőfoltokkal, melyek gyors terjedésre képesek, ezáltal az élőhely kiterjedését és szerkezetét is negatívan befolyásolják. A gyepekben számolnunk kell az aranyvessző-fajok (<i>Solidago</i> spp.) terjedésével is. Az inváziós fajok előretörése általános leromlást (degradációt) okoz a területen, mely elsősorban az akác (<i>Robinia pseudo-acacia</i>) és a bálványfa (<i>Ailanthus altissima</i>) terjedésében mutatkozik meg.</p>
I01	Az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok	L	0,1%	<p>Meszes alapközetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (<i>Festuco-Brometalia</i>) (* fontos orchidea-lelőhelyek) (6210)</p> <p>A degradáltabb félszáraz gyepekben az inváziós selyemkóró (<i>Asclepias syriaca</i>) terjedése indult meg, mely az állományok leromlásához vezethet.</p>
I04	Problémát jelentő őshonos növény- és állatfajok	M	10	<p>Szubkontinentális peri-pannon cserjések (40A0*); meszes alapközetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (<i>Festuco-Brometalia</i>) (* fontos orchidea-lelőhelyek) (6210); síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai (6430); sík- és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i>, <i>Sanguisorba officinalis</i>) (6510)</p> <p>Az élőhelyleromlás okának és tünetének is tekinthetők a siskanád tippanos foltok</p>

				<p>terjedése a tervezési területen. A siskás gyepekben a fajszám drasztikusan lecsökken, a domináns fűfaj teljes uralomra jut.</p> <p>leánykökörcsin (<i>Pulsatilla grandis</i>)</p> <p>Egyes években a virágzó tövek jelentős részét lerágják a vadfajok. Elsősorban az őz és a gímszarvas kártétele lehet jelentős.</p>
A11	Mezőgazdasági célú égetés	M	10	<p>Szubkontinentális peri-pannon cserjések (40A0*); meszes alapközetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (<i>Festuco-Brometalia</i>) (* fontos orchidea-lelőhelyek) (6210); enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i>, <i>Alnion incanae</i>, <i>Salicion albae</i>) (91E0*); leánykökörcsin (<i>Pulsatilla grandis</i>)</p> <p>A terület a korábbi években több esetben is károsodott a tavaszi gyeptüzek alkalmával (esetenként több hektáros gyepek és erdőfoltok is leégtek). Amennyiben egy nagyobb biomasszával rendelkező gyepek ég le, úgy a talajfelszín alatti rétegek is átmelegednek, s ez számos növény- és állatfaj szempontjából végzetes lehet. A leánykökörcsin virágzásakor keletkező tüzek a virágzást megakadályozzák, így az adott évben elmarad a magérés.</p>
L02	Fajösszetétel változás természetes szukcesszió következtében (más, mint a	M	15	<p>Szubkontinentális peri-pannon cserjések (40A0*); meszes alapközetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (<i>Festuco-Brometalia</i>) (* fontos orchidea-</p>

	mezőgazdasági vagy erdészeti gyakorlatnak által okozott közvetlen változás)			<p>lelőhelyek) (6210); síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskörös szegélytársulásai (6430); leánykőkörcsin (<i>Pulsatilla grandis</i>)</p> <p>A legeltetés megszűntével a felszáraz legelők erőteljesen záródnak, a nyíltabb gyepfoltok felszámolódnak. A gyepekkel mozaikos sztyeppcserjésekben a karakterfajok (csepleszmegegy /<i>Cerasus fruticosa</i>/, parlagi rózsa /<i>Rosa gallica</i>/) helyét átveszi a kökény és a különféle galagonya-fajok. A gyepek záródása a fényigényes leánykőkörcsin számára sem kedvező.</p>
N02	Aszály és csapadékmennyiség csökkenés a klímaváltozás következtében	M	10	<p>Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskörös szegélytársulásai (6430); enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i>, <i>Alnion incanae</i>, <i>Salicion albae</i>) (91E0*)</p> <p>A gypes sásos lápterület és az azt kísérő fás és fátlan szegélytársulások fokozottan ki vannak téve a klímaváltozásból eredő hatásoknak. A csapadékmennyiség csökkenése, az eloszlásában mutatkozó anomáliák a láp és szegélyének további kiszáradásához, fokozódó eutrofizációhoz vezethet.</p>
Jövőbeli potenciális hatás:				
B06	Fakitermelés (kivéve tarvágás)	L		<p>Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i>, <i>Alnion incanae</i>, <i>Salicion albae</i>) (91E0*)</p> <p>Az égeres állomány</p>

				megbontásával a megnyíló nagyobb lékeken idegenhonos fás és fátlan növények verődhetnek fel (pl. zöld juhar / <i>Acer negundo</i> /), mely az erdő természetességére kedvezőtlenül hathat.
--	--	--	--	--

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

3.1.1. Fő célkitűzések

Kiemelt fontosságú cél a következő élőhelyek kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása, lehetőség szerinti fejlesztése:

- meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (*Festuco-Brometalia*) (*fontos orchidea-lelőhelyek) (6210)
- sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*) (6510)
- síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskörös szegélytársulásai (6430)
- enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0)
- pannon molyhos tölgyesek *Quercus pubescens*szel (91H0)
- leánykökörccsin (*Pulsatilla grandis*)

Általános célkitűzések: A Natura 2000 terület természetvédelmi célkitűzése az azon található, a kijelölés alapjául szolgáló fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot és a kedvező természetvédelmi állapottal összhangban lévő gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

Specifikus célok:

- A területen található nagy kiterjedésű sztyeppesedő félszáraz gyepek, valamint a hozzájuk köthető növény- és állatvilág kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása / elérése, kiemelten a félszáraz gyepek (6210) cserjésedésének, akácodosásának visszaszorításával mechanikai, szükség esetén vegyszeres kezelésekkel;
- A késő tavaszi avartüzek megakadályozása a leánykökörccsin (*Pulsatilla grandis*), és a nem jelölő státuszú piros kígyószisz (*Echium russicum*) populációk védelme érdekében;
- A Szilvás-patak árterületén lévő ligeterdő-folt, mint több jelölő faj számára is fontos élőhely és ökológiai folyosó fenntartása, ökológiai állapotának (elegység, koreloszlás, holt faanyag mennyisége) javítása, az inváziós fásszárúak visszaszorítása elsősorban mechanikai kezelésekkel;

3.1.2. További célok

- A prioritások között nem szereplő erdei élőhelyek (pannon gyertyános-tölgyesek /91G0/, pannon cseres-tölgyesek /91M0/) kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása / elérése, különösen az idős állományrészek, faegyedek, valamint holt faanyag mennyiségének növelésével, illetve az akácosodás visszaszorításával mechanikai, szükség esetén vegyszeres kezelésekkel;
- A területen található, a félszáraz- és sztyepprét élőhely típusokba nem sorolható másodlagos gyepek kedvező természetvédelmi helyzetének (cél a jelölő gyepek élőhely típusokká /6210, 6240/ alakulás) elérése, elsősorban legeltetéssel/kaszálással, illetve a cserjésedés, akácosodás visszaszorításával mechanikai, szükség esetén vegyszeres kezelésekkel;
- A gyepterületek és cserjések záródásának megakadályozása, a gyepek fenntartása kaszálással, extenzív legeltetéssel (elsősorban juh, ló, szarvasmarha);
- A magassásrétek beerdősülésének és benádasodásának megakadályozása cserjeirtással és kaszálással. Az ex lege lópásztorok kedvezőtlen szukcessziójának megakadályozása;
- Hagyományos extenzív gyümölcsösök és az azokban megtalálható gyümölcs tájfajták fenntartása, fejlesztése, valamint a gyümölcsösök félszáraz gyepeinek kezelése kaszálással;
- A borókás gyepek, valamint a hagyományos gyümölcsösök tavaszi avartüzeinek megelőzése kaszálással, tűzfigyelő szolgálattal, polgári természetvédelmi őrök bevonásával;

3.2. Kezelési javaslatok

A természetvédelmi szempontból javasolt kezelések egységesebb átláthatósága érdekében ún. kezelési egységeket (KE) állapítottunk meg, melyeket hasonló jellegű élőhelyfoltok alkotnak. A kezelési egységek lehatárolása nem követi az ingatlannyilvántartási határokat, mivel a valós és a tényleges területhasználat ettől jelentősen eltérhet.

A kezelési egységek lefedik a teljes tervezési területet, tartalmazzak jelölő és nem jelölő élőhelytípusokat egyaránt. Mivel a tervezési terület igen mozaikos (összesen 185 élőhelyfolt került lehatárolásra), így a kezelési egységekbe beletartoznak olyan kisebb kiterjedésű élőhelyek is, melyeket a nagyobb egység részeként kell értelmezni (pl. gyepterületeken található cserjések és facsoportok, erdő- és mezőgazdasági területek közötti utak, nyiladékok stb.).

A kezelési egységeknél meghatározzuk azon intézkedéseket, melyek a jelölő élőhely és/vagy a faj megőrzése érdekében javasolunk, illetve az élőhelyfejlesztési lehetőségekre is kitérünk. Fontos a jogszabályokban nevesített kötelezően betartandó előírások és támogatási rendszerbe illeszthető önkéntesen vállalható előírás javaslatok elkülönítése. A fenntartó kezeléseknel már jogszabályokkal meghatározott érvényes szabályozási rendszerek is működnek (pl. a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Kormányrendelet).

A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4.§ 5. pontja alapján „(5) A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.”

Az itt megfogalmazott kezelési javaslatok célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára, megadják, hogy a jelölő értékek megőrzéséhez milyen kezelési előírás-javaslatok alkalmazása szükséges. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály, vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz. A tervkészítés időpontjában jogszabály alapján kötelezően betartandó előírásokon túli, a célokhoz illeszkedő, kívánatos kezelést megfogalmazó előírás-javaslatok iránymutatásként szolgálnak.

A kezelési egységek és a hozzájuk rendelt kezelési javaslatok meghatározásánál figyelembe vettük a jelölő értékek megőrzését szolgáló egyéb területrészeket és szempontokat is (pl. a fajok élőhelyével szomszédos, csatlakozó területrészeket, az egyes állományok közti összeköttetést biztosító folyosókat, a közösségi jelentőségű faj számára alkalmas élőhelyek védelmét és fejlesztési lehetőségét, a potenciálisan jelölő élőhelyé fejleszthető területeket) Egyes kezelési egységeknél (pl. KE-6 esetében) alternatív kezelési irányvonalakat is meghatároztunk, a cserjésedő, regenerálódó területek esetében mind a legelőterületek helyreállítása, mind pedig a honos faállománnyal regenerálódó előerdők megsegítése természetvédelmi szempontból kedvező hatású lehet.

A kezelési egységek elhelyezkedését a 3.2.5. pontnál szereplő térképmelléklet mutatja.

Gazdálkodáshoz nem köthető, általános javaslatok:

- A tervezési terület belterületbe vonása, azon lakó, üdülő vagy iparterület kijelölése nem javasolt.
- Bányatelek kialakítása és egyéb infrastrukturális fejlesztés nem kívánatos.
- A közlekedést, hírközlést szolgáló, közvetlenül az élőhelyek kezeléséhez nem köthető ingatlanokon a természetvédelmi kezelési javaslatoknak figyelembe kell vennie a kiadott engedélyekben szereplő előírásokat (pl. vezetékek karbantartására vonatkozó előírásokat). A javaslatok itt leginkább arra vonatkoznak, hogy a szükséges – és legtöbbször a kezelők számára előírt – karbantartási munkák során a természeti károk és a környezeti terhelés minimalizálásra kerüljön.

Az ingatlanok (kiemelten a vonalas objektumok) karbantartása során a természeti és táji értékek kímélete, védelme és fenntartása érdekében a következő általános kezelési javaslatokat szükséges figyelembe venni:

- A tevékenységet a természeti értékek legnagyobb kímélete mellett kell végezni.
- A kivitelezési tevékenységek területigényét a védett és a Natura 2000 területek közelében a műszakilag indokolható legkisebb térmértékre kell csökkenteni.
- Törekedni kell a területen lévő vegetáció és fák minél nagyobb arányú megtartására.
- A tevékenység során szükségessé váló cserjeirtást, fakivágást fészkelési időszakon kívül, augusztus 15. és március 15. között lehet végezni.
- A bolygatott talajfelszíneken az özönnövények megjelenését, megtelepedést, terjedését kaszálással kell megakadályozni.
- Növénytelepítés esetén a területen őshonos, valamint a potenciális vegetációnak megfelelő növényfajokból kell válogatni.

- A kivitelezési munkák megkezdése előtt a nemzeti park igazgatóságot értesíteni szükséges.

Gazdálkodáshoz köthető, általános javaslatok:

- Növénytelepítés esetén a területen őshonos, valamint a potenciális vegetációnak megfelelő növényfajokból kell válogatni.
- A bolygatott talajfelszíneken az özönnövények megjelenését, megtelepedést, terjedését kaszálással kell megakadályozni.
- A faanyag-készletezető helyek, rakodók helyszíneit az érintett nemzeti park igazgatósággal előzetesen egyeztetni szükséges.
- Bármiféle depónia (akár csak átmeneti) kialakítása a területen nem kívánatos, az elhelyezést (a közösségi jelentőségű élőhelyek, illetve fajok védelmére tekintettel) lehetőleg a tervezési területen kívül kell megoldani.
- Kártevők elleni védekezésnél a szelektív szerek vagy biológiai módszerek alkalmazását kell előnyben részesíteni. Nem használhatók olyan hatóanyag tartalmú készítmények, amelyek közösségi jelentőségű, illetve védett fajok egyedeit is elpusztítják.
- Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lágú- és fűszárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.
- Vadgazdálkodási és vadászati berendezések (szóró, etetőhely, sózó, magasles) elhelyezése csak korlátozott számban, a Bükk Nemzeti Park Igazgatósággal (a továbbiakban: BNPI) való egyeztetést (helyszín, kiépítés, használat módja, etetőanyag minősége) követően, a sérülékeny élőhelyfoltoktól lehetőség szerint minél távolabbi (min. 200 m) helyszíneken lehetséges.

3.2.1. Élőhelyek kezelése

3.2.1.1. KE-1 kezelési egység: Mocsárrétek, magassásosok, üde magaskórósok

a) A kezelési egység meghatározása:

A tervezési terület legértékesebb vizes élőhelytípusait, a mocsárréteket, a magassásosokat és a lápi magassásosokat és az ezekhez kapcsolódó üde magaskórósokat foglalja magába. Mivel ezen élőhelytípusok mozaikkomplexet alkotnak így egységes lehatárolásuk mindenképp indokolt. Területileg jól lehatárolhatók, a Szilvás-patak árterületén jelentkeznek.

b) A kezelési egység megfeleltetése / Érintettség vizsgálata:

- élőhelyek: Á-NÉR: nem zombékoló magassásrétek (B5), mocsárrétek (D34), patakparti és lápi magaskórósok (D5), franciaperjés rétek (E1) / Natura 2000 kód: folyóvölgyek (6430), sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*) (6510),
- érintett közösségi jelentőségű fajok: nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*)
- érintett földrészletek: Szilvásvár: 0101/10a*, 0101/10b, 0101/10c*, 0101/11*, 0101/12*, 0101/13*, 0101/14*, 0101/15*, 0101/16*, 0101/17*, 0101/18*,

0101/19*, 0101/20a*, 0101/20b, 0101/20c, 0101/8a*, 0101/8b*, 0101/8c*, 0101/9* (a csillaggal [*] jelölt földrészletek érintettsége csak részleges)

- érintett erdőrészletek: nincs érintettség

c) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egységgel lehatárolt élőhelytípusok jelentős része gazdálkodással nem érintett, mivel a magas talajvíz nem teszi lehetővé rentábilis hasznosításukat. Általános javaslatként megfogalmazható, hogy ezeken az élőhelyeken nem javasolt olyan vízügyi beavatkozás végzése, amely negatívan érintheti az élőhely vízellátását. A vizes élőhelyek esetében a nagyvad (elsősorban a vaddisznó) állomány nagyságának visszaszorítása, természetvédelmi kárt nem okozó szintre csökkentése kiemelten fontos. Mesterséges víztest, halastó kialakítása nem támogatandó az *ex lege* védett láp besorolású területen. A lápterület egyes korábbi években teljesen leégett, így kedvezőtlen szárazodási folyamatok is beindultak, ezért a tüzek megakadályozása kiemelten jelentkezik e kezelési egység területén is. A terület kaszálása nem minden évben kivitelezhető a magas talajvízszint miatt, és természetvédelmi szempontból sem indokolt (potenciális haris /*Crex crex*/ élőhely).

d) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

- Kötelezően betartandó előírások:

A gyepterületek esetén a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet ismerteti a kötelezően betartandó földhasználati előírásokat.

- Javasolt előírások:

A Natura 2000 fenntartási tervek készítésére vonatkozó útmutató 2. sz. melléklete alkalmazásával megfogalmazott kezelési javaslatok:

Kód	Gyepterületekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
GY28	A gyepek cserjésedésének megakadályozása, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzése.
GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges.
GY31	A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak szükséges bejelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni.
GY32	A működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság általi kijelölésüket követően a fajgazdag, vagy védett fajokat tartalmazó cserjés foltokat meghagyása.
GY33	A gyepterületen előforduló őshonos hagyasfák, hagyasfa csoportok (delelő fák), valamint cserjés foltok meghagyása.
GY104	Tisztító kaszálás csak az inváziós gyomnövényekkel fertőzött foltokon lehetséges.

GY129	A területen található őshonos cserjék minimum 5 %-ának meghagyása kisebb csoportokban, mérettől függetlenül (kis- és nagytermetű cserjék egyaránt).
-------	---

Kód	Vadgazdálkodásra vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
VA03	A területen szóró, vadetető, sózó nem létesíthető.

e) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A mocsárrétek esetében élőhelyrekonstrukciós tervek nem kerültek kidolgozásra, a vizes élőhelyek hosszú távú fennmaradása leginkább az egyes évek csapadékjárásától függ. Fejlesztési lehetőségként lehet megfogalmazni kisebb gödrök kialakítását, melyek a vöröshasú unka és más kétéltűfajok szaporodását szolgálhatják.

f) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhely területének csökkenésével jár (beépítés, új vonalas létesítmények, pl. utak kialakítása) nem javasolt.

g) A kezelési, fenntartási javaslatok indoklása:

A kezelési és fenntartási javaslatok a kis kiterjedésű, sérülékeny, fátlan vizes élőhelyek állapotának javulását szolgálják. A vizes élőhelyek a leginkább érintettek a klímaváltozásból, a felmelegedésből eredő hatásokkal, így hosszú távú megőrzésük nem csak a kezelések sikerességétől függ.

3.2.1.2. KE-2 kezelési egység: Felsőszáraz gyeppek, sztyeppcserjések

a) A kezelési egység meghatározása:

A kezelési egységgel lehatárolt terület a tervezési terület legjelentősebb és legnagyobb kiterjedésben előforduló sztyeppesedő felszáraz-gyepjeit foglalja magába. Ehhez a kezelési egységhez soroltuk azokat a sztyepp- és erdőssztyepp fajokban gazdagabb cserjéseket (P2b élőhelytípus) is, melyek megőrzése kiemelten fontos a területen.

b) A kezelési egység megfeleltetése / Érintettség vizsgálata:

- élőhelyek: Á-NÉR: erdőssztyeprétek, felszáraz irtásrétek, száraz magaskórósok (H4) galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések (P2b) / Natura 2000 kód: meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyeppek és cserjésedett változataik (*Festuco-Brometalia*) (*fontos orchidea-lelőhelyek) (6210), szubpannon sztyepppek (6240*), szubkontinentális peri-pannon cserjések (40A0*)
- érintett közösségi jelentőségű fajok: leánykökőrcsin (*Pulsatilla grandis*), piros kigyószisz (*Echium russicum*)
- érintett földrészletek: Nagyvisnyó: 020/12*, 020/13*, 020/14*, 020/15*, 020/16*, 020/18*, 020/20*, 020/21*, Szilvásvár: 058/3a*, 059*, 060*, 067/a*, 067/b*, 067/c*, 068*, 072/a* (a csillaggal [*] jelölt földrészletek érintettsége csak részleges)
- érintett erdőrészletek: Szilvásvár: 6/A* (a csillaggal [*] jelölt erdőrészletek érintettsége csak részleges)

c) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egységgel lehatárolt területrészt jelenleg többnyire gyepgazdálkodással nem érintett, így a kezelési javaslatok a terület fátlan állapotának a megtartását szolgálják. Középtávon célul tűzhető ki az extenzív legeltetési rendszerek ismételt meghonosítása is. Optimális kezelésként a természetvédelmi célú cserje- és inváziós fásszárú-irtás, valamint a kézi- és kis talajnyomású gépekkel történő őszi kaszálás adható meg. A kezelési egységbe tartozó élőhelyek kezelése elsődlegesen természetvédelmi célokat szolgáljon. A gazdálkodás az erdőssztyepp jelleg (facsoportok és egyes fák, cserjés foltok, változatos gyepruktúra) megtartásával javasolt.

d) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

- Kötelezően betartandó előírások:

A gyepterületek esetén a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Kormányrendelet ismerteti a kötelezően betartandó földhasználati előírásokat.

- Javasolt előírások:

A Natura 2000 fenntartási tervek készítésére vonatkozó útmutató 2. sz. melléklete alkalmazásával megfogalmazott kezelési javaslatok:

Kód	Gyepterületekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
GY24	A gyepek természetvédelmi szempontú égetéséhez engedély csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság hozzájárulása alapján kérhető
GY28	A gyepek cserjésedésének megakadályozása, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzése.
GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges.
GY31	A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak szükséges bejelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni.
GY32	A működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság általi kijelölésüket követően a fajgazdag, vagy védett fajokat tartalmazó cserjés foltokat meghagyása.
GY33	A gyepterületen előforduló őshonos hagyasfák, hagyasfa csoportok (delelő fák), valamint cserjés foltok meghagyása.
GY104	Tisztító kaszálás csak az inváziós gyomnövényekkel fertőzött foltokon lehetséges.
GY129	A területen található őshonos cserjék minimum 5 %-ának meghagyása kisebb csoportokban, mérettől függetlenül (kis- és nagytermetű cserjék egyaránt).

GY130	Gépi cserjeirtás csak kemény (száraz vagy fagyott) talajon végezhető. Tartós esőzés után a munkák szüneteltetése, gépekkel mozogni a területen csak annak felszáradása után lehet. A gépi munkavégzés nem károsíthatja a gyepet.
-------	--

Kód	Vadgazdálkodásra vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
VA03	A területen szóró, vadetető, sózó nem létesíthető.

e) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Élőhelyfejlesztési javaslatként a cserjésedés és spontán erdősülés visszaszorítása, valamint az inváziós fásszárúak eltávolítása adható meg. A jellegtelen gyepként (OB és OC élőhelykategóriák) illetve származékerdőként (RC és RD élőhelykategóriák) térképezett élőhelyfoltok megfelelő kezeléssel viszonylag gyorsan gyepké alakíthatók. A tervezési területen évtizedekkel ezelőtt erdei fenyő (*Pinus sylvestris*) telepítés történt kopárfásítás keretében (lásd KE-8 kezelési egység), melyek fajkészlete sokat megőrzött a félszáraz gyepék fajkészletéből. Fontos itt is megjegyezni, hogy az élőhelyfejlesztések során a sztyeppcserjések és a tölgyes erdőfoltok, illetve az idős hagyasfák (elsősorban bükk (*Fagus sylvatica*) teljes kíméletét, valamint a töviskes cserjések részleges kíméletét indokolt biztosítani.

f) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhely területének csökkenésével jár (beépítés, új vonalas létesítmények, pl. utak kialakítása) nem javasolt.

g) A kezelési, fenntartási javaslatok indoklása:

A tervezési területen található sztyeppesedő félszáraz gyepék régiósan értékes állományoknak tekinthetők, több hazai védettséggel bíró faj jelentős állománya található meg bennük (pl. a jelölő státuszú leánykökörücsin több ezres állománya). A gyepes élőhelytípusra javasolt kezelések a jelenlegi természetesség fenntartását, állapotuk javítását szolgálják. A legfontosabb kezelési feladatok között jelentkezik az inváziós fás- és lágyszárúak visszaszorítása, terjedésük megakadályozása.

3.2.1.3. KE-3 kezelési egység: Cseres- és gyertyános-tölgyesek

a) A kezelési egység meghatározása:

A kezelési egység a tervezési terület zonális erdőállományait, a cseres-tölgyeseket és a gyertyános-tölgyeseket foglalja magába, melyek egyben jelölés alapjául szolgáló élőhelynek is tekinthetők. Mindig fragmentálisan, kis foltokban jelennek meg a tervezési területen. Míg a cseres-tölgyesek inkább a tetőkre és a délies oldalakra jellemzőek, addig a gyertyános-tölgyesek a völgyekben, völgytalpakon fordulnak elő.

b) A kezelési egység megfeleltetése / Érintettség vizsgálata:

- élőhelyek: Á-NÉR: cseres-kocsánytalan tölgyesek (L2a), gyertyános – kocsánytalan tölgyesek (K2) / Natura 2000 kód: pannon cseres-tölgyesek (91M0), pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*-val és *Carpinus betulusszal* (91G0*).

- érintett közösségi jelentőségű fajok: nincs érintettség
- érintett földrészletek: Szilvásvár: 058/3a*, 058/3b*, 059*, 060*, 067/a*, 067/b*, 067/c* (a csillaggal [*] jelölt földrészletek érintettsége csak részleges)
- érintett erdőrészletek: Szilvásvár: 5/C*, 5/E, 5/TI* (a csillaggal [*] jelölt erdőrészletek érintettsége csak részleges)

c) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A legfontosabb erdőkezelői teendő az inváziós fásszárúak visszaszorítása, az elegyfajok jelenlegihez hasonló arányú jelenlétének biztosítása, az állományszerkezeti jellemzők javítása (pl. álló és fekvő holtfa, kéregvedlett fák). Amennyiben az erdők kezelése vágásos üzemmód szerint történik, véghasználatként minél hosszabb felújítási idejű fokozatos felújító-vágást, illetve hagyásfacsoportok kijelölését javasolhatjuk.

d) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

- Kötelezően betartandó előírások:

A kezelési egységhez tartozó erdőterületek esetén a kötelezően betartandó előírásokat a Szilvásvárad körzet erdőterve illetve a magán-erdőtulajdonosok számára a VP4-12.2.1-16 kódszámú Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések kötelező előírásai tartandók be.

- Javasolt előírások:

A Natura 2000 fenntartási tervek készítésére vonatkozó útmutató 2. sz. melléklete alkalmazásával megfogalmazott kezelési javaslatok:

Kód	Erdőterületekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
E03	A közösségi jelentőségű élőhelyek vagy fajok megőrzése érdekében – az erdőterület erre alkalmas erdőrészleteiben a folyamatos erdőborítást biztosító átmeneti, örökerdő vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódra való áttérés.
E08	Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt).
E09	A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével.
E13	Állománynevelés során a nyiladékok és az állományszélek felé legalább 5 m széles erdőszegély létrehozásának elősegítése vagy a meglévők fenntartása. Az elő- és véghasználatok során az idegenhonos növények eltávolítása (az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel).
E16	A gyérítések és véghasználatok során legalább 5 m ³ /ha álló és/vagy fekvő holtfa jelenlétének biztosítása.
E18	A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során.
E19	Az elő- és véghasználatok során az előzetesen meghatározott fa-, illetve cserjefajok teljeskörű kímélete.

E26	Az előhasználatok során az elegyfa fajok alsó és felső lombkorona szintben hagyása, fenntartása, lehetőség szerint a természetes erdőtársulásra/közösségi jelentőségű élőhelyre jellemző összetételben, mennyiségben és többé-kevésbé egyenletes eloszlásban.
E27	A természetes erdőtársulás/közösségi jelentőségű élőhely megfelelő állományszerkezetének kialakítása érdekében a nevelővágások során az alsó lombkorona- és a cserjeszint kialakítása, a kialakult szintek megfelelő záródásának fenntartása.
E28	Természetes-, természetszerű- és származék természetességi állapotú erdőkben a nevelővágások során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámának minimális szintre szorítása, illetve lehetőség szerinti teljes eltávolítása.
E31	A nevelővágások során az intenzíven terjedő fafajok teljes mértékű eltávolítása.
E33	Természetes, természetszerű és származék erdőkben a tarvágás mellőzése.
E36	Az adott erdőrészletben véghasználat esetén szálalóvágás alkalmazása.
E37	Tájhonos fafajú állományok véghasználat során az idős állományban legalább 5% területi lefedettséget biztosító hagyásfa csoport (mikroélőhely) visszahagyása, lehetőleg az idős állomány szerkezetét és összetételét is reprezentáló formájában.
E38	Őshonos fafajú állományok véghasználat során átlagosan 5-20% területi lefedettséget biztosító mikroélőhelyek visszahagyása, lehetőleg az idős állomány összetételét jellemző formában.
E39	A mikroélőhelyek fenntartása. [Magyarázat: pl. biotópfák, böhöncök meghagyása].
E40	A fakitermelés és anyagmozgatás során az erdőrészlet területén a talaj védelme érdekében kerülendő a 20 cm-nél mélyebb közelítési, illetve vonszolási nyom kialakulása. A tő- és törzssérülés ne haladja meg az 5%-ot.
E41	A fakitermelés elvégzésére idő- és térbeli korlátozás megállapítása.
E50	A vágásterületen történő égetés mellőzése.
E52	Őshonos fafajú faállomány tájhonos fajokkal történő felújítása. [Magyarázat: a felújítás során alkalmazandó fafajok: kocsánytalan tölgy, csertölgy, közönséges gyertyán, mezei juhar, kislevelű hárs]
E68	Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lágú és fás szárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.
E70	Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett: <ul style="list-style-type: none"> • Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése. • Javasolt alkalmazási idő: lágú szárú: május-június, fás szárú: augusztus-szeptember. • Alkalmazás – a fás szárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással. • Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják. • Erdészeti felhasználásra engedélyezett készítmények alkalmazása (az engedélykiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában).

	<ul style="list-style-type: none"> • Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer. • Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében levélen felszívódó gyomirtó alkalmazása, csöppenésmentes kijuttatással.
E72	Lehetőség szerint mechanikai módszerek (pl. kézi cserjeirtás, szárzúzás, kaszálás) alkalmazandók agresszívan terjedő fajok visszaszorítására.
E74	Kórokozók és kártevők elleni vegyszeres védekezés kizárólag indokolt esetben (pl. lakott terület közelében, közegészségügyi okokból, esetleg felújítás alatt álló erdőterületeken, magtermő állományokban) történő elvégzése.
E75	Kártevők elleni védekezésnél kímélő technológiák és célirányos kijuttatás (területi lokalizáció, időszak megválasztása: élekciklushoz kötött kijuttatás) alkalmazása.
E83	Az erdőszegélyekben található intenzíven terjedő lágy és fásszárú fajok továbbterjedésének mechanikus módszerekkel (pl. kézi cserjeirtás, szárzúzás) történő megakadályozása.
E84	Fakitermelés tervezése során az érintett erdőrészeket korosztály-eloszlásának javítása. Térben változó erélyű nevelővágások végzése, az alsó szint és az átlagkornál fiatalabb egyedek kímélete.
E86	A letermelt faanyag április 30-ig történő elszállítása a xilofág rovarfajok védelme érdekében.

Kód	Vadgazdálkodásra vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
VA01	Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.
VA02	Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni. A kerítéseket legkésőbb az utolsó tisztítási munka elvégzését követő egy éven belül le kell bontani.

e) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területére vonatkozóan élőhely-rekonstrukciós vagy élőhelyfejlesztési javaslat nem merült fel. Az élőhelyek állapotának javítását szolgáló intézkedések (pl. inváziós fásszárú fajok visszaszorítása) a gazdálkodási jellegű kezelési, fenntartási javaslatok részét képezik.

f) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhely területének csökkenésével jár, nem javasolt.

g) A kezelési, fenntartási javaslatok indoklása:

A zonális erdőtársulásra javasolt erdőkezelések a jelenlegi természetesség fenntartását, természetes úton és erdőgazdálkodási beavatkozásokkal elősegítve történő javulását szolgálják. A közösségi jelentőségű élőhely-típusok karakterének megőrzése/javítása mellett, az ezekhez az élőhelyekhez kötődő védett (pl. erdei orchidea-fajok) és közösségi jelentőségű

fajok (elsősorban xilofág és szaproxilofág bogárfajok) védelmi helyzetének javítását is szolgálják. A legfontosabb erdőkezelési feladatok között jelentkezik az akác visszaszorítása, terjedésének megakadályozása.

3.2.1.4. KE-4 kezelési egység: Melegkedvelő tölgyesek

a) A kezelési egység meghatározása:

A nyílt bokorerdők, a Dobogó-tető meredek délies kitettséggű oldalain jelentkezők, kis kiterjedést érnek el a tervezési területen. Állományaik így szigetszerűen jelentkezők. Az állományok fajösszetétele kedvező, az egyes fontos élőhely-szerkezeti elemek (holt fák, odvas fák megléte, szegélyekben, tisztásokon értékes gyepek) jelen vannak, de jelentős különbségek adódnak az egyes erdőrészek között. Állományaik elsősorban az erdőssztyepp-, és sztyepp fajok kiemelkedő jelentőségű élőhelyének tekinthetők.

b) A kezelési egység megfeleltetése / Érintettség vizsgálata:

- élőhelyek: Á-NÉR: Mész- és melegkedvelő tölgyesek (L1) / Natura 2000 kód: Pannon molyhos tölgyesek *Quercus pubescens*szel (91H0)
- érintett közösségi jelentőségű fajok: nincs érintettség
- érintett földrészlet: Szilvásvár: 067/a* (a csillaggal [*] jelölt földrészlet érintettsége csak részleges)
- érintett erdőrészek: nincs érintettség.

c) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Az állományok gyepterületen találhatóak, nem erdőtervezettek (elsősorban kis méretűk és a nem megfelelő záródás miatt). Ebből következően erdőgazdálkodási előírások a körzeti erdőtervezésben nem lettek megállapítva. A kis kiterjedésű molyhos tölgyesek kezelést nem igényelnek, stabil életközösséget alkotnak, a gyepek természetes mozaikját képezik. Élőhelyfoltjaikban nem javasolt fásításból való fakitermelések kivitelezése. A molyhos tölgyes erdőfoltok esetében az élőhely és fajok védelme érdekében teljes érintetlenség biztosítása a cél, az inváziós növényfajok eltávolítására irányuló tevékenység kivételével. Az állományokon belül szórványosan megtalálható feketefenyő törzsek fokozatosan távolítandók el, meggyűrűzhetők vagy akár le is dönthetők (utóbbi esetben a faanyag a helyszínen hagyandó).

d) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

- Kötelezően betartandó előírások:

Állományaik nem üzemtervezettek, így kötelezően betartandó erdészeti előírások nincsenek.

- Javasolt előírások:

A Natura 2000 fenntartási tervek készítésére vonatkozó útmutató 2. sz. melléklete alkalmazásával megfogalmazott kezelési javaslatok:

Kód	Erdőterületekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
E17	Az emberek testi épségét, közlekedést és épületeket nem veszélyeztető (az erdei élőhelyek fenntartását kiemelten szolgáló) lábon álló holtfák meghagyása.

E18	A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során.
E31	A nevelővágások során az intenzíven terjedő fafajok teljes mértékű eltávolítása.
E36	Az adott erdőrészletben véghasználat esetén szálalóvágás alkalmazása.
E37	Tájhonos fafajú állományok véghasználat során az idős állományban legalább 5% területi lefedettséget biztosító hagyásfa csoport (mikroélelőhely) visszahagyása, lehetőleg az idős állomány szerkezetét és összetételét is reprezentáló formájában.
E39	A mikroélelőhelyek fenntartása. [Magyarázat: odvas, böhöncös faegyedek kímélete]
E52	Őshonos fafajú faállomány tájhonos fajokkal történő felújítása. [Magyarázat: a felújítás során alkalmazandó fafajok: kocsánytalan tölgy, molyhos tölgy, mezei szil]
E68	Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lágú és fás szárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.
E70	Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett: <ul style="list-style-type: none"> • Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése. • Javasolt alkalmazási idő: lágú szárú: május-június, fás szárú: augusztus-szeptember. • Alkalmazás – a fás szárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással. • Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják. • Erdészeti felhasználásra engedélyezett készítmények alkalmazása (az engedélykíratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában). • Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer. • Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében levélen felszívódó gyomirtó alkalmazása, csöppenésmentes kijuttatással.
E72	Lehetőség szerint mechanikai módszerek (pl. kézi cserjeirtás, száruzás, kaszálás) alkalmazandók agresszívan terjedő fajok visszaszorítására.
E74	Kórokozók és kártevők elleni vegyszeres védekezés kizárólag indokolt esetben (pl. lakott terület közelében, közegészségügyi okokból, esetleg felújítás alatt álló erdőterületeken, magtermő állományokban) történő elvégzése.
E75	Kártevők elleni védekezésnél kímélő technológiák és célirányos kijuttatás (területi lokalizáció, időszak megválasztása: életciklushoz kötött kijuttatás) alkalmazása.
E83	Az erdőszegélyekben található intenzíven terjedő lágú és fásszárú fajok továbbterjedésének mechanikus módszerekkel (pl. kézi cserjeirtás, száruzás) történő megakadályozása.

Kód	Vadgazdálkodásra vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
VA03	A területen szóró, vadetető, sózó nem létesíthető.

e) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egységgel érintett molyhos tölgyes foltok esetében élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok nem merültek fel.

f) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhely területének csökkenésével jár, nem javasolt, ezt a terület adottságai (délies meredek lejtők, sekély talajok) is indokolják.

g) A kezelési, fenntartási javaslatok indoklása:

A kezelési egységgel érintett területen – a terület adottságaiból is kifolyólag – gazdálkodás nem folyik. Ezen egység esetén a megőrzésre helyeződik a hangsúly, így javaslatunk a jelen állapot fenntartását szorgalmazza. A molyhos tölgyesek jelentős természeti értéket hordozó állományai kifejezetten véderdő jellegűek, fenntartásukhoz aktív kezelés nem szükséges. A gyeses jellegű tájban a kis molyhos tölgyes foltok jelentős tájképi értékkel is bírnak. A molyhos tölgyesek jelenleg beavatkozást nem igénylő, kis kiterjedésű élőhelyfoltokat képeznek. A MePAR tematikus térképén az MWH5F-W-14 blokkon belül a molyhos tölgyesfoltok is támogathatóként kerültek feltüntetésre.

3.2.1.5. KE-5 kezelési egység: Éger- és fűzligeterdők

a) A kezelési egység meghatározása:

A Szilvás-patak jobbparti szegélyének ligeterdei és a patak árterén található kisebb égeres folt tartozik ehhez a kezelési egységhez. Míg a patak mentén állományaik 1-2 fa szélességűek, addig az árterén lévő állomány 60-100 méteres szélességet is elér.

b) A kezelési egység megfeleltetése / Érintettség vizsgálata:

- élőhelyek: Á-NÉR: égerligetek (J5) / Natura 2000 kód: enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0*).
- érintett közösségi jelentőségű faj: vöröshasú unka (*Bombina bombina*)
- érintett földrészletek: Szilvásvár: 0101/10a*, 0101/10c*, 0101/11*, 0101/12*, 0101/13*, 0101/14*, 0101/15*, 0101/16*, 0101/17*, 0101/18*, 0101/19*, 0101/20a*, 0101/8a*, 0101/8b*, 0101/8c*, 0101/9* (a csillaggal [*] jelölt földrészletek érintettsége csak részleges)
- érintett erdőrészlet: Szilvásvár: 6/D.

c) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A legfontosabb erdőkezelői teendő az inváziós fás- és lágyszárúak betelepülésének megakadályozása, illetve megtelepedés esetén azok visszaszorítása (elsősorban zöld juhar, japánkeserűfű fajok, aranyvessző fajok), az elegyfajok jelenlegihez hasonló arányú jelenlétének biztosítása, az állományszerkezeti jellemzők (pl. holtfa mennyisége) javítása. Mivel a kezelési egység magát a víztest szegélyét is magában foglalja, így a Szilvás-patak természetes mederdinamikai folyamatainak a megőrzése is jórészt ehhez a kezelési egységhez

kapcsolódik. Az élőhely kis kiterjedése, és magas természetvédelmi értéke miatt csak természetvédelmi célú beavatkozások elvégzése indokolt.

Bár maga a Szilvás-patak vízteste nem része a tervezési területnek, közvetlenül érintett, ezért a vízgazdálkodási feladatokat össze kell hangolni a természetvédelmi célállapotot elérő fenntartási munkákkal (a vizek jó ökológiai állapotának elérése érdekében):

- Az érintett vízfolyásszakaszon a vízügyi kezelőnek a 1995. évi LVII. törvényben, a 120/1999. (VIII. 6.) Korm. rendeletben és a 83/2014. (III.14.) Korm. rendeletben foglaltaknak megfelelően kell a medret és a parti sávot kezelnie, a fenntartási munkákat elvégeznie.
- A vízgazdálkodási tevékenységeket úgy kell elvégezni, hogy a közösségi jelentőségű fajok (pl. halványfoltú küllő /*Gobio albipinnatus*/, vidra /*Lutra lutra*/) és egyéb védett fajok hosszútávú fennmaradási lehetőségei fennmaradjanak.
- A természetes kisvíztestek fennmaradását, megőrzését szolgáló intézkedések egyrészt a víztesthez, másrészt az azt határoló szegélyhez, parti sávhoz köthetők.
 - A meder higrofil üde magaskórós szegélye fenntartandó, míg a fás vegetáció tekintetében egy laza 60-70%-os (jelenlegi lefedettségnek megfelelő) borítottság elfogadható. Ez összeegyeztethető a víztestek árvízvédelmi funkcióival is.
 - A fásszárú fajok közül kíméletet érdemelnek az őshonos fajok (mézgás éger /*Alnus glutinosa*/, fűzek /*Salix spp.*/, fehér nyár /*Populus alba*/), míg a parti sáv kezelésénél az inváziós fa- és cserjefajok (zöld juhar) eltávolítása mindenképp támogatandó. A vizes élőhellyel való érintettség miatt, alapvetően a mechanikus módszerek javasoltak. Az inváziós fajok kezelése során javasolt a „magszóró” egyedek eltávolítása (elsősorban a repítőkészülékes zöld juhar esetében).
- A víztest ökológiai állapotát, illetve az ökológiai vízigényt negatívan befolyásoló beavatkozások minimalizálása a cél (vízkivétel, szennyvízkezelésből és mezőgazdaságból származó szennyezés).

d) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

- Kötelezően betartandó előírások:

A kezelési egységhez tartozó erdőterület (Szilvásváradi 6/D erdőrészlet) esetén a kötelezően betartandó előírásokat a Szilvásváradi körzeti erdőterve tartalmazza. A magán-erdőtulajdonosok számára a VP4-12.2.1-16 kódszámú Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések kötelező előírásai tartandók be.

- Javasolt előírások:

A Natura 2000 fenntartási tervek készítésére vonatkozó útmutató 2. sz. melléklete alkalmazásával megfogalmazott kezelési javaslatok:

Kód	Erdőterületekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
E08	Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt).

E09	A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével.
E13	Állománynevelés során a nyiladékok és az állományszélek felé legalább 5 m széles erdőszegély létrehozásának elősegítése vagy a meglévők fenntartása. Az elő- és véghasználatok során az idegenhonos növények eltávolítása (az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel).
E16	A gyérítések és véghasználatok során legalább 5 m ³ /ha álló és/vagy fekvő holtfa jelenlétének biztosítása.
E17	Az emberek testi épségét, közlekedést és épületeket nem veszélyeztető (az erdei élőhelyek fenntartását kiemelten szolgáló) lábon álló holtfák meghagyása.
E18	A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során.
E19	Az elő- és véghasználatok során az előzetesen meghatározott fa-, illetve cserjefajok teljeskörű kímélete.
E26	Az előhasználatok során az elegyfa fajok alsó és felső lombkorona szintben hagyása, fenntartása, lehetőség szerint a természetes erdőtársulásra/közösségi jelentőségű élőhelyre jellemző összetételben, mennyiségben és többé-kevésbé egyenletes eloszlásban.
E27	A természetes erdőtársulás/közösségi jelentőségű élőhely megfelelő állományszerkezetének kialakítása érdekében a nevelővágások során az alsó lombkorona- és a cserjeszint kialakítása, a kialakult szintek megfelelő záródásának fenntartása.
E33	Természetes, természetszerű és származék erdőkben a tarvágás mellőzése.
E38	Őshonos fafajú állományok véghasználata során átlagosan 5-20% területi lefedettséget biztosító mikroélőhelyek visszahagyása, lehetőleg az idős állomány összetételét jellemző formában.
E39	A mikroélőhelyek fenntartása. [Magyarázat: pl. biotópfák meghagyása]
E40	A fakitermelés és anyagmozgatás során az erdőrésztlet területén a talaj védelme érdekében kerülendő a 20 cm-nél mélyebb közelítési, illetve vonszolási nyom kialakulása. A tő- és törzssérülés ne haladja meg az 5%-ot.
E41	A fakitermelés elvégzésére idő- és térbeli korlátozás megállapítása.
E50	A vágásterületen történő égetés mellőzése.
E52	Őshonos fafajú faállomány tájhozons fajokkal történő felújítása. [Magyarázat: a felújítás során alkalmazandó fafajok: mézgás éger, fehér nyár, fehér- és törékeny fűz]
E68	Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lágy és fás szárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.
E72	Lehetőség szerint mechanikai módszerek (pl. kézi cserjeirtás, szárzúzás, kaszálás) alkalmazandók agresszívan terjedő fajok visszaszorítására.
E74	Kórokozók és kártevők elleni vegyszeres védekezés kizárólag indokolt esetben (pl. lakott terület közelében, közegészségügyi okokból, esetleg felújítás alatt álló erdőterületeken, magtermő állományokban) történő elvégzése.
E75	Kártevők elleni védekezésnél kímélő technológiák és célirányos kijuttatás (területi lokalizáció, időszak megválasztása: élekciklushoz kötött kijuttatás) alkalmazása.

E83	Az erdőszegélyekben található intenzíven terjedő lágy és fásszárú fajok továbbterjedésének mechanikus módszerekkel (pl. kézi cserjeirtás, száruzás) történő megakadályozása.
E86	A letermelt faanyag április 30-ig történő elszállítása a xilofág rovarfajok védelme érdekében.

Kód	Vadgazdálkodásra vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
VA03	A területen szóró, vadetető, sózó nem létesíthető.

e) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területére vonatkozóan élőhely-rekonstrukciós vagy élőhelyfejlesztési javaslat nem merült fel. Az élőhelyek állapotának javítását szolgáló intézkedések (pl. inváziós fásszárú fajok visszaszorítása) a gazdálkodási jellegű kezelési, fenntartási javaslatok részét képezik.

f) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhely területének csökkenésével jár (új vonalas létesítmények, pl. utak kialakítása) nem javasolt.

g) A kezelési, fenntartási javaslatok indoklása:

Természetességi állapotuk viszonylag kedvező fajösszetétellel, természetes szerkezettel jellemezhető. A kezelési egységgel lehatárolt terület kiemelt jelentőséggel bír a terület vízfolyásainak és a hozzájuk köthető élővilágnak a megőrzésében. A ligeterdők szinte kivétel nélkül értékes vizes élőhellyel érintkeznek (lásd Szilvás-patak, üde magaskórósok, mocsárrétek, magassásosok), így a területükön megvalósuló beavatkozások közvetve azon élőhelyek természeti állapotára is hatást gyakorolhat. A vízgazdálkodási feladatokat az érintett Szilvás-patak szegélyének esetében össze kell hangolni a természetvédelmi célállapotot elérő kezelésekkel (a vizek jó ökológiai állapotának elérése érdekében).

3.2.1.6. KE-6 kezelési egység: Regenerálódó gyepek és spontán erdők

a) A kezelési egység meghatározása:

A kezelési egység a tervezési terület azon nem kezelt élőhelytípusait foglalja magába, melyek spontán szukcesszióval cserjéssé vagy már (elő)erdővé záródtak vagy parlag-szukcesszióval jellegtelen gyepeként jelentkeznek.

b) A kezelési egység megfeleltetése / Érintettség vizsgálata:

- élőhelyek: Á-NÉR: jellegtelen száraz-félszáraz gyepek (OC), üde és nedves cserjések (P2a), galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések (P2b), hagyományos fajtájú, extenzíven művelt gyümölcsösök (P7), őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok (RA), őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők (RB), őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők (RC), őshonos lombos fafajokkal elegyes idegenhonos lombos és vegyes erdők (RDb) / Natura 2000 kód: nincs érintettség
- érintett közösségi jelentőségű faj: nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*)

- érintett földrészletek: Nagyvisnyó: 026, 020/10*, 020/11*, 020/12*, 020/13*, 020/14*, 020/15*, 020/16*, 020/17, 020/18*, 020/19, 020/20*, 020/21*, 020/8*, 039/2, Szilvásvárad: 0101/10c*, 0101/8c*, 0101/9*, 056/1, 056/11, 056/12, 056/14, 056/15, 056/17, 056/18, 056/19, 056/3, 056/4, 056/5, 056/6, 056/7, 056/8*, 057*, 058/3a*, 058/3b*, 059*, 060*, 067/a*, 067/c*, 067/d, 068*, 069*, 071*, 072/a*, 072/b*, 073/10, 073/17* (a csillaggal [*] jelölt földrészletek érintettsége csak részleges)
- érintett erdőrészletek: Szilvásvárad: 5/A*, 5/TI*, 6/A*, 6/B*, 6/C*, 6/E, 6/F (a csillaggal [*] jelölt erdőrészletek érintettsége csak részleges).

c) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Amennyiben legeltetési infrastruktúra (pl. nyári szállás, itató, karámok) létesítése a tervezési területen kívül nem valósítható meg, javasolt ebben a kezelési egységben elhelyezni. A kezelési egység területén két jelentősebb kezelési irány határozható meg: (1) a cserjések részleges visszaszorításával a gyepterületek kiterjedése növelhető, (2) erdőszülés esetén a spontán regenerációt úgy kell segíteni, hogy a kialakuló erdőállományok természetessége megfelelő legyen. Az utóbbi esetben az erdőtervezett erdők esetén ezt a körzeti erdőtervben szükséges érvényesíteni. A kezelési irányt (alternatívát) meghatározza a birtokstruktúra, a tulajdonviszony és a gazdálkodói szándék is. Ebből következően speciális gye- és erdőkezelési javaslatokat is megfogalmaztunk:

d) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

- Kötelezően betartandó előírások:

A gyepterületek esetén a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet ismerteti a kötelezően betartandó földhasználati előírásokat.

- Javasolt előírások:

A Natura 2000 fenntartási tervek készítésére vonatkozó útmutató 2. sz. melléklete alkalmazásával megfogalmazott kezelési javaslatok:

Kód	Gyepterületekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
GY24	A gyepek természetvédelmi szempontú égetéséhez engedély csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság hozzájárulása alapján kérhető
GY28	A gyepek cserjésedésének megakadályozása, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzése.
GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges.
GY31	A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak szükséges bejelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni.

GY32	A működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság általi kijelölésüket követően a fajgazdag, vagy védett fajokat tartalmazó cserjés foltokat meghagyása.
GY33	A gyepterületen előforduló őshonos hagyasfák, hagyasfa csoportok (delelő fák), valamint cserjés foltok meghagyása.
GY104	Tisztító kaszálás csak az inváziós gyomnövényekkel fertőzött foltokon lehetséges.
GY109	A lekaszált inváziós növények eltávolítása a területről a kaszálást követő 30 napon belül.
GY112	Tisztító kaszálás, szárazzás szeptember 1. után kezdhető meg, amely alól kivételt képez július 15-ei dátummal az inváziós növényfajok konkrét állományait érintő kaszálás és szárazzás.
GY129	A területen található őshonos cserjék minimum 5 %-ának meghagyása kisebb csoportokban, mérettől függetlenül (kis- és nagytermetű cserjék egyaránt).
GY130	Gépi cserjeirtás csak kemény (száraz vagy fagyott) talajon végezhető. Tartós esőzés után a munkák szüneteltetése, gépekkel mozogni a területen csak annak felszáradása után lehet. A gépi munkavégzés nem károsíthatja a gyepet.

Kód	Erdőterületekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
E08	Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt).
E09	A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével.
E18	A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során.
E68	Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lágú és fás szárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.
E70	Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett: <ul style="list-style-type: none"> • Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése. • Javasolt alkalmazási idő: lágú szárú: május-június, fás szárú: augusztus-szeptember. • Alkalmazás – a fás szárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással. • Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják. • Erdészeti felhasználásra engedélyezett készítmények alkalmazása (az engedélyokiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában). • Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer. • Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében levélen felszívódó gyomirtó alkalmazása, csöppenésmentes kijuttatással.

E72	Lehetőség szerint mechanikai módszerek (pl. kézi cserjeirtás, szárzúzás, kaszálás) alkalmazandók agresszívan terjedő fajok visszaszorítására.
-----	---

Kód	Vadgazdálkodásra vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
VA01	Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.

e) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Az élőhelykezelési javaslatok közül a gyepek helyreállításra vonatkozó javaslatok egyben élőhelyrekonstrukciónak is tekinthetők. A spontán erdősülést segítő intézkedésekkel potenciálisan erdei jelölő élőhelytípusok alakíthatók ki. Az élőhelyek állapotának javítását szolgáló intézkedések (pl. inváziós fásszárú fajok visszaszorítása) részben a gazdálkodási jellegű kezelési, fenntartási javaslatok részét képezik. A gyepek esetén a cserjések részleges eltávolításával a gyepterületek kiterjedése nő, így a lehívható, gazdálkodást segítő, agrártámogatási összeg is nőhet (egységes területalapu támogatás, Natura 2000 támogatás).

f) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhely területének csökkenésével jár (beépítés, új vonalas létesítmények, pl. utak kialakítása) nem javasolt.

g) A kezelési, fenntartási javaslatok indoklása:

A kezelési egységgel lehatárolt területek az aktív területkezelés szinterei. Ez elsősorban a cserjésedő legelőterületekre vonatkozik, de a spontán fejlődő erdőterületek esetében is szükségesek lehetnek beavatkozások (pl. az inváziós fajok eltávolítása). Mindkét alternatíva esetében a jelölő élőhelyek kiterjedése, illetve közvetve a jelölő és egyéb közösségi jelentőségű fajok élettere nőhet.

3.2.1.7. KE-7 kezelési egység: Erdőültetvények és idegenhonos származékerdők

a) A kezelési egység meghatározása:

A tervezési terület összes telepített – nem honos faállománnyal jellemezhető – erdei ide kerültek besorolásra. A telepített fenyveseken (elsősorban feketefenyves állományok) túl ide soroltuk a spontán terjedéssel létrejött akácos állományokat is.

b) A kezelési egység megfeleltetése / Érintettség vizsgálata:

- élőhelyek: Á-NÉR: ültetett erdei- és feketefenyvesek (S4), nem őshonos fafajok spontán állományai (S6) / Natura 2000 kód: nincs érintettség.
- érintett közösségi jelentőségű fajok: nincs érintettség
- érintett földrészletek: Nagyvisnyó: 020/10*, 020/11*, 020/13*, 020/15*, Szilvásvár: 056/8*, 057*, 058/3a*, 058/3c, 059*, 060*, 067/a*, 072/b*, 073/17* (a csillaggal [*] jelölt földrészletek érintettsége csak részleges)
- érintett erdőrézletek: 5/A*, 5/B, 5/C*, 5/F, 6/B*, 6/C* (a csillaggal [*] jelölt erdőrézletek érintettsége csak részleges)

c) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A legfontosabb erdőkezelői teendő az inváziós fásszárúak visszaszorítása, középtávon a szerkezetátalakítás. Mivel ezen állományok már a kijelöléskor is idegenhonos ültetvények voltak, így a javaslatok mindenképpen csak távlati fejlesztési lehetőségként jelenhetnek meg.

d) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

- Kötelezően betartandó előírások:

Az erdőterületek esetén a kötelezően betartandó előírásokat az érintett két erdőtervezési körzet erdőterve tartalmazza. A magán-erdőtulajdonosok számára a VP4-12.2.1-16 kódszámú Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések kötelező előírásai tartandók be.

- Javasolt előírások:

A Natura 2000 fenntartási tervek készítésére vonatkozó útmutató 2. sz. melléklete alkalmazásával megfogalmazott kezelési javaslatok:

Kód	Erdőterületekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
E25	Erdészeti termékek szállításának, faanyag közelítésének korlátozása gyepterületen, tisztáson (a közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok védelme érdekében).
E30	Az idegenhonos vagy tájidegen fafajokkal jellemezhető faállományokban a nevelővágások során az őshonos fafajok egyedeinek megőrzése az alsó- és a cserjeszintben is.
E51	Felújítás tájhonos fafajokkal, illetve célállománnyal. [<i>Magyarázat: az alábbi fafajok telepítése javasolt: kocsányos tölgy, csertölgy, molyhos tölgy, közönséges gyertyán, mezei juhar, mezei szil</i>]
E58	Az erdőfelújítások során a természetes erdőtársulásnak megfelelő elegyfajok biztosítása.
E62	Az idegenhonos és tájidegen fafajú faállományok véghasználatára és felújítása során a természetes cserje- és lágyszárú szint kímélete, valamint a talajtakaró megővése.
E64	Az idegenhonos és tájidegen fafajú erdők véghasználatára során a tájhonos fafajok egyedeinek meghagyása (az alsó- és lehetőség szerint a cserjeszintben is).
E69	A környező gyepterületek védelme érdekében az idegenhonos fafajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása.
E70	Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett: <ul style="list-style-type: none"> • Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése. • Javasolt alkalmazási idő: lágyszárú: május-június, fás szárú: augusztus-szeptember.

	<ul style="list-style-type: none"> • Alkalmazás – a fás szárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással. • Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják. • Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer. • Erdészeti felhasználásra engedélyezett készítmények alkalmazása (az engedélyokiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában). • Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében levélen felszívódó gyomirtó alkalmazása, csöppenésmentes kijuttatással.
E72	Lehetőség szerint mechanikai módszerek (pl. kézi cserjeirtás, szárzúzás, kaszálás) alkalmazandók agresszívan terjedő fajok visszaszorítására.
E81	Faanyag mozgatása csak kemény (száraz vagy fagyott) talajviszonyok mellett.

Kód	Vadgazdálkodásra vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
VA01	Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.

e) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Elsődleges élőhelyfejlesztési javaslat az ültetvények és az elakácosodott származékerdők szerkezetátalakítása a termőhelynek megfelelő tájhoz fajokból álló erdőállományokká.

f) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhely területének csökkenésével jár, nem javasolt. Az új vadászati létesítmények kihelyezését alapvetően ennek a kezelési egység területén javasolt megvalósítani.

g) A kezelési, fenntartási javaslatok indoklása:

A legkisebb természetvédelmi értéket képviselő, az akác terjedési gócaként is számontartható élőhelyek, melyek átalakítása őshonos fajokból álló állományokká fontos fejlesztési célként jelenik meg. A kezelési javaslatok a természetességi állapotuk javulását, az inváziós növényfajok terjedésének megakadályozását, valamint az erdőgazdálkodási beavatkozások közvetlen negatív hatásainak megelőzését szolgálják. Mivel az erdőterületek részben önkormányzati tulajdonban vannak, így a megnyíló agrár-erdészeti támogatások – a kompenzációs jellegű erdőtámogatáson túl – elérhetők a területen (támogatási szempontból ezeken a részekén kedvező tulajdonosi struktúra a jellemző).

3.2.1.8. KE-8 kezelési egység: Szántók

a) A kezelési egység meghatározása:

A területen kis kiterjedésben lévő szántóterületek tartoznak ezen kezelési egységhez. Ezek hasznosítása alacsony, a térképezés során is legtöbbször ugarként kerültek dokumentálásra.

b) A kezelési egység megfeleltetése / Érintettség vizsgálata:

- élőhelyek: Á-NÉR: Fialat parlag és ugar (T10), csemetekertek, faiskolák, kosárkötő fűz ültetvények (T11) / Natura 2000 kód: nincs érintettség.
- érintett közösségi jelentőségű fajok: nincs érintettség
- érintett földrészetek: Nagyvisnyó: 020/11*, 020/8*, Szilvásvárad: 070, 0101/10c*, 0101/11*, 058/3a*, 060*, 067/a* (a csillaggal [*] jelölt földrészetek érintettsége csak részleges)
- érintett erdőrészetek: nincs érintettség.

c) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egység területével lehatárolt kultúrterületeken a nagyüzemi gazdálkodási formák nem javasoltak, de ezt a táji adottságok sem teszik lehetővé. Több hektáros intenzív (kemikáliákon alapuló) hasznosítási rendszerek, valamint inváziós fajokból álló kultúrák nem javasoltak. A környezetkímélő gazdálkodási módszerek javasoltak (melyek alacsony vegyszerhasználattal járnak). Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

d) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

- Kötelezően betartandó előírások:

A parlag- és ugarterületek részben „Natura 2000 gyepeként” vannak nyilvántartva a MePAR támogatási rendszerben. A gyepterületek esetén a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet ismerteti a kötelezően betartandó földhasználati előírásokat. Szántóterületek vonatkozásában kötelezően betartandó előírások nincsenek.

- Javasolt előírások:

A területek jelenlegi hasznosítása alapján külön gyepekre és szántókra vonatkozó előírás-javaslatokat is megfogalmaztunk.

Kód	Szántóterületekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
SZ13	Szántóföldön trágyaszarvas nem alakítható ki.
SZ27	Vegyszer gyomirtás, kivéve az özönnövények mechanikus irtását kiegészítő vegyszeres kezelést, nem végezhető.
SZ33	Talajkímélő gazdálkodás, a talajművelés mélysége legfeljebb 10 cm lehet.
SZ43	Fás szárú és lágyszárú energetikai ültetvény nem telepíthető.
SZ63	Tájidegen fűmagkeverékkel történő vetés nem megengedett.

Kód	Gyepterületekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
------------	--

GY24	A gyepek természetvédelmi szempontú égetéséhez engedély csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság hozzájárulása alapján kérhető
GY28	A gyepek cserjésedésének megakadályozása, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzése.
GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges.
GY31	A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak szükséges bejelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni.
GY33	A gyepterületen előforduló őshonos hagyasfák, hagyasfa csoportok (delelő fák), valamint cserjés foltok meghagyása.
GY104	Tisztító kaszálás csak az inváziós gyomnövényekkel fertőzött foltokon lehetséges.
GY109	A lekaszált inváziós növények eltávolítása a területről a kaszálást követő 30 napon belül.
GY129	A területen található őshonos cserjék minimum 5 %-ának meghagyása kisebb csoportokban, mérettől függetlenül (kis- és nagytermetű cserjék egyaránt).
GY130	Gépi cserjeirtás csak kemény (száraz vagy fagyott) talajon végezhető. Tartós esőzés után a munkák szüneteltetése, gépekkel mozogni a területen csak annak felszáradása után lehet. A gépi munkavégzés nem károsíthatja a gyepet.

e) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

. A szántóterületek esetén a mezőgazdasági területek első erdősítése is támogatandó, amennyiben ezt a termőhelynek megfelelő honos fafajjal tervezik. Fejlesztésként nevesíthetők az extenzív gyümölcsösök kialakítása is. A régi gyümölcsfajták feltárásával, az agrodiverzitás megőrzésének fontos helyszínévé válhat a tervezési terület. Javasolt a felhagyott gyümölcsösökben a régi tájfajták felkutatása, azonosítása, felszaporítása, esetlegesen új ültetvények kialakítása e fajtákra (is) alapozva. A kaszálógyümölcsösök igen értékes élőhelyek, a megtermelt termék (gyümölcs, aszalvány, pálinka, lekvár) hozzáadott értéknek tekinthető.

f) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhely területének csökkenésével jár, nem javasolt.

g) A kezelési, fenntartási javaslatok indoklása:

A c) pontnál megfogalmazott előírás-javaslatok a természeti és táji értékek kímélete, védelme és fenntartása érdekében kerültek megfogalmazásra

3.2.1.9. KE-9 kezelési egység: Bányaterületek, utak

a) A kezelési egység meghatározása:

A tervezési területen található olyan kivett művelési ágban található ingatlanokat soroltuk ide, melyek közvetlenül nem kapcsolhatók az erdő- és mezőgazdasági tevékenységekhez (földutak, aszalói bányaterület).

b) A kezelési egység megfeleltetése / Érintettség vizsgálata:

- élőhelyek: Á-NÉR: telephelyek, roncsterületek és hulladéklerakók (U4), nyitott bányafelületek (U6) / Natura 2000 kód: nincs érintettség.
- érintett közösségi jelentőségű fajok: nincs érintettség
- érintett földrészletek: Szilvászvárad: 067/a*, 069*, 071* (a csillaggal [*] jelölt földrészletek érintettsége csak részleges)
- érintett erdőrészletek: nincs érintettség.

c) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egységgel érintett ingatlanok közvetlenül nem kapcsolódnak gazdálkodáshoz.

d) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

- Kötelezően betartandó előírások:

Kötelezően betartandó előírások a bányarekultivációs tervben kerültek meghatározásra.

- Önkéntesen vállalható előírások-javaslatok:

A kezelési egységhez sorolandó ingatlanok esetében, önkéntesen vállalható előírás-javaslatok megfogalmazása nem indokolt. Hatósági engedélyezési eljárás során (pl. az utak tervezett felújítása esetében) a természet- és tájvédelmi előírások beépülnek a kiadott hatósági engedélyekbe.

e) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Az aszalói bánya esetén a bányában található vizes élőhely és a meredek bányafal számos védett és fokozottan védett fajnak biztosít életteret, így megőrzésük kiemelten fontos. Amennyiben a kis tavat a mocsári vagy a hínárnövényzet benövi, úgy a természetvédelmi kezelő bevonásával kis léptékű élőhelyrekonstrukciós munkákat javasolt megvalósítani (önkormányzati terület).

f) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A bányatelek bezárásra került, bővítése nem tervezett. Az utak felújításához, azok nyomvonalának stabilizálásához helyi zúzalékkő használata javasolt, a kohósalak és inert hulladékkal „kevert” anyagok nem használhatók fel. A bányaudvarban és a bevezető utakon megtelepedett inváziós fásszárúakat (pl. fehér- és rózsás akác) el kell távolítani.

g) A kezelési, fenntartási javaslatok indoklása:

A c) pontnál megfogalmazott előírás-javaslatok a természeti és táji értékek kímélete, védelme és fenntartása érdekében kerültek megfogalmazásra.

3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés

Gyepterületek helyreállítása/fejlesztése gyeptípusoktól függően, legeltetéssel, kaszálással, illetve cserjeirtással, inváziós fajok egyedeinek eltávolításával történhet. A tervezési területen nagy kiterjedést érnek el azon kezeletlen gyepterületek, melyek potenciálisan jelölő élőhelyekké alakíthatók (lásd KE-6 kezelési egység). Erdőterületek esetén az élőhelyek helyreállítása elsősorban az inváziós fajok visszaszorítására irányuló aktív tevékenységet jelenti. Ezt, illetve az erdőszerkezeti jellemzők javítását (mint fejlesztést) az erdőgazdálkodási tevékenység keretében, valamint (hatékonyabban) természetvédelmi erdőkezeléssel lehet biztosítani.

A részletes élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatokat a dokumentáció 3.2.1 pontjánál, az egyes kezelési egységek (KE) részletes leírásánál adtuk meg.

3.2.3. Fajvédelmi intézkedések

A területen előforduló közösségi jelentőségű fajok védelmét elsősorban a javasolt élőhelykezelésekkel látjuk biztosíthatónak. Az élőhelykezelések megvalósítása, mint az élőhelyek megőrzésére, területének növelésére, visszaállítására és minőségének javítására irányuló törekvés, önmagában is komplex fajvédelmi intézkedésnek tekinthető. Speciális problémaként jelentkezik a leánykökörcsin (*Pulsatilla grandis*) virágainak tömeges vadak általi lerágása. Ez részben kivédhető, ha a virágzást megelőzően levágott cserjenyeseidet (pl. kőkény, vadrózsa) teszünk – a töveket nem leányékolva - a növényekre, így a vad kevésbé jut hozzá.

3.2.4. Kutatás, monitorozás

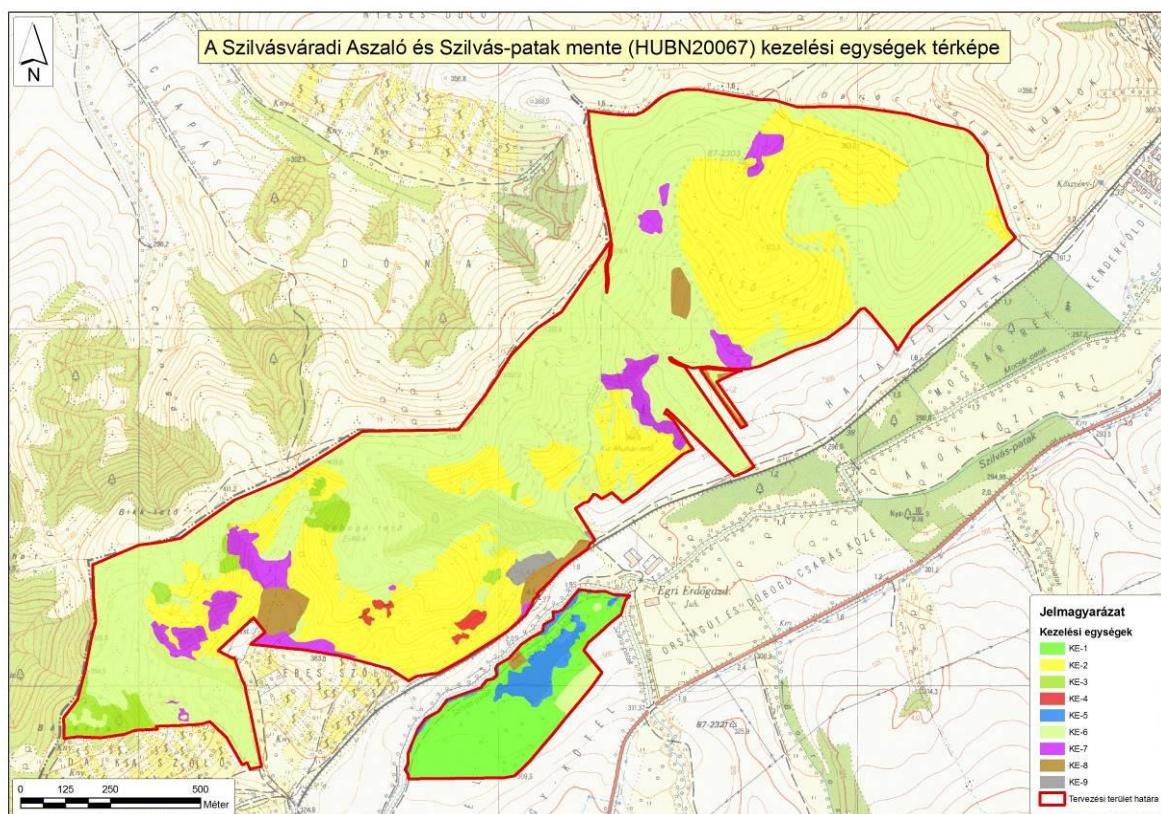
A területen jelenleg a Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (NBmR) IX. projektje keretében (száraz gyepek monitorozása) a *Polygalo majori-Brachypodietum* (pacsirtafüves szálkaperjerét) növénytársulás közösségi szintű vizsgálata folyik a megadott protokoll alapján 3 éves visszatérési idővel⁶.

A tervezési területen jelenleg alacsony intenzitású a területhasználat. Amennyiben a kezelések (kaszálás, legeltetés) intenzívebbé válnak, javasolt a hatás-monitorozás célú vizsgálatok beindítása. Mivel a terület korábban gyakran leégett, így a tavaszi tüzek hatásait is érdemes vizsgálni (elsősorban edényes növényfajok, gyepek közösségek, talajlakó ízeltlábúak esetében).

⁶ http://www.termeszetvedelem.hu/index.php?pg=sub_472

3.2.5. Mellékletek

A kezelési egységek lehatárolását mutató térkép (2018):

A kezelési egységek összefoglaló táblázata (megj. a csillaggal (*) jelölt hrsz-ek és erdőrészletek csak részben érintik a lehatárolt kezelési egységet):

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (hektár)	Érintett hrsz-ek	Érintett erdőrészletek
KE-1	Mocsárrétek, magassásosok, üde magaskórósok	10,8	Szilvásvár: 0101/10a*, 0101/10b, 0101/10c*, 0101/11*, 0101/12*, 0101/13*, 0101/14*, 0101/15*, 0101/16*, 0101/17*, 0101/18*, 0101/19*, 0101/20a*, 0101/20b, 0101/20c, 0101/8a*, 0101/8b*, 0101/8c*, 0101/9*	-
KE-2	Félszáraz gyepek, sztyeppcserjések	51,7	Nagyvisnyó: 020/12*, 020/13*, 020/14*, 020/15*, 020/16*, 020/18*,	Szilvásvár: 6/A*

			020/20*, 020/21*. Szilvásvárads: 058/3a*, 059*, 060*, 067/a*, 067/b*, 067/c*, 068*, 072/a*	
KE-3	Cseres- és gyertyános-tölgyesek	4,0	Szilvásvárads: 058/3a*, 058/3b*, 059*, 060*, 067/a*, 067/b*, 067/c*	Szilvásvárads: 5/C*, 5/E, 5/TI*
KE-4	Melegkedvelő tölgyesek	6,2	Szilvásvárads: 067/a*	-
KE-5	Éger- és fűzligeterdők	2,8	Szilvásvárads: 0101/10a*, 0101/10c*, 0101/11*, 0101/12*, 0101/13*, 0101/14*, 0101/15*, 0101/16*, 0101/17*, 0101/18*, 0101/19*, 0101/20a*, 0101/8a*, 0101/8b*, 0101/8c*, 0101/9*	Szilvásvárads: 6/D
KE-6	Regenerálódó gyepek és spontán erdők	102,2	Nagyvisnyó: 026, 020/10*, 020/11*, 020/12*, 020/13*, 020/14*, 020/15*, 020/16*, 020/17, 020/18*, 020/19, 020/20*, 020/21*, 020/8*, 039/2. Szilvásvárads: 0101/10c*, 0101/8c*, 0101/9*, 056/1, 056/11, 056/12, 056/14, 056/15, 056/17, 056/18, 056/19, 056/3, 056/4, 056/5, 056/6, 056/7, 056/8*, 057*, 058/3a*, 058/3b*, 059*, 060*, 067/a*, 067/c*, 067/d, 068*, 069*, 071*, 072/a*, 072/b*, 073/10, 073/17*	Szilvásvárads: 5/A*, 5/TI*, 6/A*, 6/B*, 6/C*, 6/E, 6/F
KE-7	Erdőültetvények és idegenhonos	7,5	Nagyvisnyó: 020/10*, 020/11*,	Szilvásvárads: 5/A*, 5/B, 5/C*, 5/F, 6/B*,

	származékerdők		020/13*, 020/15*. Szilvásvárada: 056/8*, 057*, 058/3a*, 058/3c, 059*, 060*, 067/a*, 072/b*, 073/17*	6/C*
KE-8	Szántók	3,4	Nagyvisnyó: 020/11*, 020/8*. Szilvásvárada: 070, 0101/10c*, 0101/11*, 058/3a*, 060*, 067/a*	-
KE-9	Bányaterületek, utak	0,6	Szilvásvárada: 067/a*, 069*, 071*	-

3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében

3.3.1. Agrártámogatások

A tervezési terület egésze a kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területbe tartozik, mely nem fed át a HUBN10003 azonosítóval rendelkező „Bükk-hegység és peremterületei” különleges madárvédelmi területtel. A terület kezelésére vonatkozóan alapvetően a 275/2004 (X.8.) Korm. rendelet az irányadó. A tervezési terület Szilvás-patak menti alegységében ex lege védett lapterület található. A 2000-es évek elején a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság „Szilvásváradi Aszaló Természetvédelmi Terület” néven elindította a terület védetté nyilvánítási eljárását (a megalapozó adatgyűjtések és a természetvédelmi kezelési terv elkészült 2008-ban).

A tervezési területen vegyes tulajdonosi szerkezet a jellemző. A gyepek és szántóterületeken a magántulajdonosi forma a domináns, mely kedvezőnek tekinthető a támogatások lehívása szempontjából. Az erdőterületeken részben rendezetlen tulajdoni viszonyok (nincs bejegyzett erdőgazdálkodó) a jellemzők, kis részben Szilvásvárada település önkormányzata a gazdálkodó. Így a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtható vissza nem térítendő kompenzációs támogatás elvileg lehívható a tervezési területen.

A tervezési terület 6 db MePAR parcellával fedhető le, melyeken a támogatható területek aránya 60-80% között változik. A jelenleg gyepeként hasznosítható területek teljes egészében támogatható területként kerültek lehatárolásra, így fenntartásuk elősegítéséhez az agrár-környezetgazdálkodási támogatások is igénybe vehetők.

3.3.1.1. Jelenleg működő agrártámogatási rendszer

A 2014-2020 közötti időszakra elfogadott új Vidékfejlesztési Program tartalmazza a megadott időszakban igénybe vehető támogatási jogcímeket. A betartandó előírásokat a 2015-2017 között folyamatosan megjelentetett pályázati felhívások tartalmazták. A 2007-2013 közötti időszakban igénybe vehető támogatásokról szóló támogatási rendeletek ugyanakkor továbbra is hatályban maradnak, amíg történik belőlük kifizetés - ez elsősorban az erdős támogatások esetében fordulhat elő.

Továbbra is számos olyan jogcím van, ahol a Natura 2000 területeken gazdálkodók támogatási forrásokhoz juthatnak vagy előnyt élvezhetnek a pontozási rendszerekben. Ezek közül legfontosabbak a kompenzációs jellegű kifizetések, melyek a gyepterületek és magánerdők esetében érhetőek el. A Natura 2000 gyepterületekre vonatkozó, 269/2007 (X.18.) Korm. rendeletben foglalt földhasználati szabályok betartása azonban kötelező, tehát független attól, hogy a gazdálkodó igényelte-e a támogatást vagy sem. Az adminisztratív eszközök tekintetében a Natura 2000 területekre járó kompenzáció ráépül az egyéb elérhető támogatásokra, a gazdálkodók a Natura 2000 jogcím mellett jogosultak az egységes területalapú támogatásra (SAPS) is. Az éghajlat és környezet szempontjából előnyös mezőgazdasági gyakorlatokra nyújtandó támogatás igénybevételének szabályairól, valamint a szántóterület, az állandó gyepterület és az állandó kultúrával fedett földterület növénytermesztésre vagy legeltetésre alkalmas állapotban tartásának feltételeiről szóló 10/2015. (III. 13.) FM rendelet alapján igényelhető ún. zöldítés támogatás is a tervezési területen.

Az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott erdőrészlet területén felmerülő költségek és jövedelemkiesés ellentételezése céljából a magánkézben lévő, Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz kompenzációs támogatás igényelhető, mely az erdő természetességétől, a faállomány korától és összetételétől függően változó összeg lehet.

Az önkéntesen vállalt előírások elsősorban az agrár-környezetgazdálkodási tematikus előírascsoportokba integrálódnak. Az agrár-környezetgazdálkodási kifizetési rendszer olyan önkéntes alapon működő program, amelyben résztvevők az agrár-környezetgazdálkodási célok elérésének érdekében többlet tevékenységek elvégzését vállalják gazdálkodásuk során (lásd VP-4-10.1.1-15 - Agrár-környezetgazdálkodási kifizetések, illetve VP-4-11.1.-11.2.-15 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása). Egyes VP támogatások során az erdőkre lehívható támogatások szektortól függetlenül is igénybe vehetők (pl. természeti katasztrófa (vízkár, szélkár, tűzkár) által sújtott területeken az erdészeti potenciál helyreállítására, másodlagos erdőkárok megelőzésére, illetve erdőszerkezet átalakításához), más esetben az állami és önkormányzati szektor kizárásra került (lásd kompenzációs támogatás).

Támogatás vehető igénybe olyan földhasználati intézkedésekre, amelyek gazdálkodáshoz közvetlenül nem kapcsolódnak, ugyanakkor a vidéki táj értékeinek, állat- és növényvilágának fennmaradását szolgálják, ez által növelik a Natura 2000 területek közjóléti értékét, illetve hozzájárulnak a környezetgazdálkodási célok teljesítéséhez (az erdő esetében az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházásokhoz nyújtott támogatás vagy a mezőgazdasági területek esetében az élőhelyfejlesztési és vízvédelmi célú nem termelő beruházások).

3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer

A jelenleg is elérhető támogatási programokkal a terület fenntartó kezelése elvileg megvalósítható (lásd Natura 2000 gyepterületekre vonatkozó kötelező földhasznosítási előírások). Mivel távlati természetvédelmi célként fogalmazzuk meg a mozaikos élőhelyek fenntartását és fejlesztését (mely együtt járhat nem záródott erdő-gyep szerkezetek kialakításával), így ez mindenképp nevesítendő a jövőbeli agrár-erdészeti támogatási rendszerekben.

A rentábilisan nem kezelhető, specifikus, ugyanakkor nagy természetvédelmi értékkel bíró mocsárrétek, lápi életközösségek esetében – más vizes élőhelyekhez hasonlóan – javasolt

lehet olyan programcsomag biztosítása, mely a kisléptékű, mozaikos, ebből következően többletköltséggel járó kezelések költségeit fedezni tudja.

3.3.2. Pályázatok

A tervezési terület vonatkozásában speciális közösségi jelentőségű élőhelyekkel és fajokkal kapcsolatos új természetvédelmi pályázat nem tervezett a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság gesztorságában. Ennek oka elsősorban a BNPI saját vagyongekezelte területeinek a hiánya a tervezési területen.

3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök

A tervezési folyamat során a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság honlapján folyamatosan frissülő tematikus aloldalt alakítottunk ki, ahol a területekkel kapcsolatos alapinformációk mellett a (véleményezhető) egyeztetési tervdokumentációt is elérhetővé tettük pdf formátumban: <https://www.bnpi.hu/hu/natura-2000-fenntartasi-tervek>

Eszköz típus	Alkalmazott dokumentáció	Mutatók	Időpont
Érintettek levélben és/vagy e-mailben történő megkeresése és tájékoztatása	BNPI Iktatórendszer (ügyiratszám), feladást igazoló szelvényről másolat, e-mail visszaigazololó tertivevény	Üisz: 34-11/1/2017. 43 db levél kiküldése érintetteknek + elektronikus levél (ismert címek esetén)	2017.05.22
Nyomtatott tájékoztató	A BNPI elkészített egy Natura 2000 dossziét, mely a tervezéssel és a Natura 2000 területekkel kapcsolatban számos információval látja el a célzott érintettek körét (elsősorban: gazdálkodók, földhasználók). A dossziéba elhelyeztük a hatályos Natura 2000 gyeperdőtámogatási rendeleteket, kaszálási bejelentőket).	A fórumon a jelenlevőknek átadott dossziék száma (8 db)	2017.05.30
Fórum (összes érintett)	Jelenléti ív, emlékeztető, fotódokumentáció	Üisz: 34-11/1/2017. A fórumon résztvevők száma: 10 fő	2017.05.30
Önkormányzati közzététel	Igazolás az önkormányzat részéről	Üisz: 34-11/2/2017.	2017.05.22
Honlap	Elérhetősége, adatfeltöltés dátuma	https://www.bnpi.hu/hu/natura-2000-fenntartasi-tervek	

3.4.2. A kommunikáció címzettjei

Célcsoport	Szervezetek, képviselő
Gazdálkodók, területhasználók (mezőgazdaság)	Magántulajdonosok (21 fő), Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.
Erdőgazdálkodók	Magánerdő tulajdonos
Vadgazdálkodók	Vadásztársaság (2 szervezet)
Vízgazdálkodó	Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság
Önkormányzatok	Nagyvisnyó község önkormányzata Szilvásvárad község önkormányzata
Hatóságok	nevesítve: <ul style="list-style-type: none"> • Heves Megyei Kormányhivatal Agrár- és Vidékfejlesztést Támogató Főosztály • Heves Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Földhivatali Főosztály • Heves Megyei Kormányhivatal Béalápátfalvai Járási Hivatal • Heves Megyei Kormányhivatal Egri Járási Hivatal Földművelésügyi Osztály • Heves Megyei Kormányhivatal Egri Járási Hivatal Erdészeti Osztály • Heves Megyei Kormányhivatal Egri Járási Hivatal Növény- és Talajvédelmi Osztály • Heves Megyei Kormányhivatal Egri Járási Hivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Osztály
Civil szervezetek, köztisztviselők	nevesítve: <ul style="list-style-type: none"> • Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület, Bükki Helyi Csoportja • Kaptárkő Természetvédelmi és Kulturális Egyesület • Nemzeti Agrárkamara Heves megyei Igazgatósága • Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetsége • OMVK Heves Megyei Területi Szervezete
Kezelők, egyéb szolgáltatók	nevesítve: <ul style="list-style-type: none"> • Állami Ménesgazdaság Szilvásvárad
Helyi lakosság	Az érintett települések lakosai

3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel

A Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. írásban (Hiv. sz. MNV/01/33876/1/2017.) adatot szolgáltatott az állami tulajdoni ingatlanok vonatkozásában és egyben javasolták, hogy a Szilvásvár 098 (kivett) hrsz-ú ingatlan vagyonkezelőjét (Észak-Magyarországi Vízügyi Igazgatóság) is vonjuk be az egyeztetési folyamatba.

A jelzett ingatlan nem képezi a részét a tervezési területnek, azzal közvetlenül határos. A vízügyi kezelő tárgyévi általános javaslatait beépítettük az adott kezelési egység kifejtésénél (lásd KE-5 leírása).

A Heves Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Földhivatali Főosztály Földhivatali Osztálya a 10.076/2017. ikt. számú levelükben nyilatkozták, hogy a fenntartási tervben foglaltak földvédelmi érdeket nem sértenek, ezért a tervdokumentáció elfogadását javasolják, ellenvetésük, kifogásuk nem volt.

A terv pontosítást nem igényelt az észrevétel alapján.

4. Felhasznált irodalom

- Ábrahám A., Horváth A. & Megyeri J. (1956): Hidrobiológiai vizsgálatok a Szilvás patak vízgyűjtőterületén. – *Állatt. Közlem.* 45: 13–24.
- Böloni J., Molnár Zs., & Kun A. (szerk.) (2011): Magyarország élőhelyei. Vegetációtípusok leírása és határozója (ÁNÉR 2011). MTA ÖBKI, Vácrátót, 439 pp.
- Dövényi Z. (szerk.) (2010): Magyarország kistájainak katasztere, az első kiadást szerkesztette: Marosi S. és Somogyi S., Második, átdolgozott és bővített kiadás, Budapest: MTA Földrajztudományi Kutatóintézet. ISBN 978-963-9545-29-8.
- Frank T. (2000): Természet – Erdő – Gazdálkodás. – Az MME Könyvtára: 16.
- Haraszthy L. (szerk.) (2014): Natura 2000 fajok és élőhelyek Magyarországon. - Pro Vértes Természetvédelmi Közalapítvány, Csákvár, 956 pp.
- Harka Á. – Sallai Z. (2004): Magyarország halfaunája. Nimfea Természetvédelmi Egyesület, Szarvas. 269 pp.
- Kenyeres Z. (szerk.) (2009): Szilvásvárad Aszaló és Szilvás-patak mente (HUBN20067) Natura 2000 terület fenntartási terve. VÁTI Magyar Regionális Fejlesztési és Urbanisztikai Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság, 158 pp.
- Korda M. (2016): Az erdőgazdálkodás hatása az erdők biológiai sokféleségére (Tanulmánygyűjtemény). – Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság, Budapest, 682 pp.
- Marosi S. – Somogyi S (szerk.) (1990): Magyarország kistájainak katasztere I-II. MTA Földrajztudományi Kutatóintézet, Budapest.
- Rakonczay Z. (szerk.) (1989): Vörös Könyv (A Magyarországon kipusztult és veszélyeztetett növény-és állatfajok). – Akadémia Kiadó, Budapest
- Schmotzer A. (1997): Florisztikai adatok a Déli- és az Északi-Bükkből. – *Kitaibelia* 2 (1): 71–74. Schmotzer A. (2004): A szilvásvárad Aszaló növényzete. – *Acta Acad. Paed. Agriensis, Sectio Biol.*24: 59–72.
- Schmotzer A. (2004): A szilvásvárad Aszaló növényzete. - Az Eszterházy Károly Tanárképző Főiskola Tudományos Közleményei. *Sectio Biologiae. (Acta Academiae Paedagogicae Agriensis: Nova series ; Tom. 25: 59-72.*
- Schmotzer A. (2008, felelős tervező): A Szilvásvárad Aszaló természetvédelmi terület Természetvédelmi kezelési terve, 2008–2013. – Bükki Nemzeti Park Ig.
- Takács G. & Molnár ZS. (2007): Élőhelyterképezés (NBmR XI. kötet) – második, átdolgozott kiadás; Sarród – Vácrátót 69 pp.
- Viga Gy. (1988): Legeltetés és pásztormigráció a Bükk hegységben. - in: Bereznai, Zs. - Viga Gy. (szerk.): Fejezetek a Bükk-vidék népi kultúrájából - Néprajzi vidékek Borsod-Abaúj-Zemplén megyében VII. Eger-Miskolc p. 38—48.
- Vojtkó A. (2001): A Bükk-hegység flórája. – Sorbus 2001 Kiadó, Eger, 340 p.
- Földművelésügyi Minisztérium, Környezetügyért Felelős Helyettes Államtitkárság - Természetmegőrzési Főosztály (szerk.) (2018): Útmutató a Natura 2000 fenntartási tervek készítéséhez. – KvVM, Budapest, 40 pp.

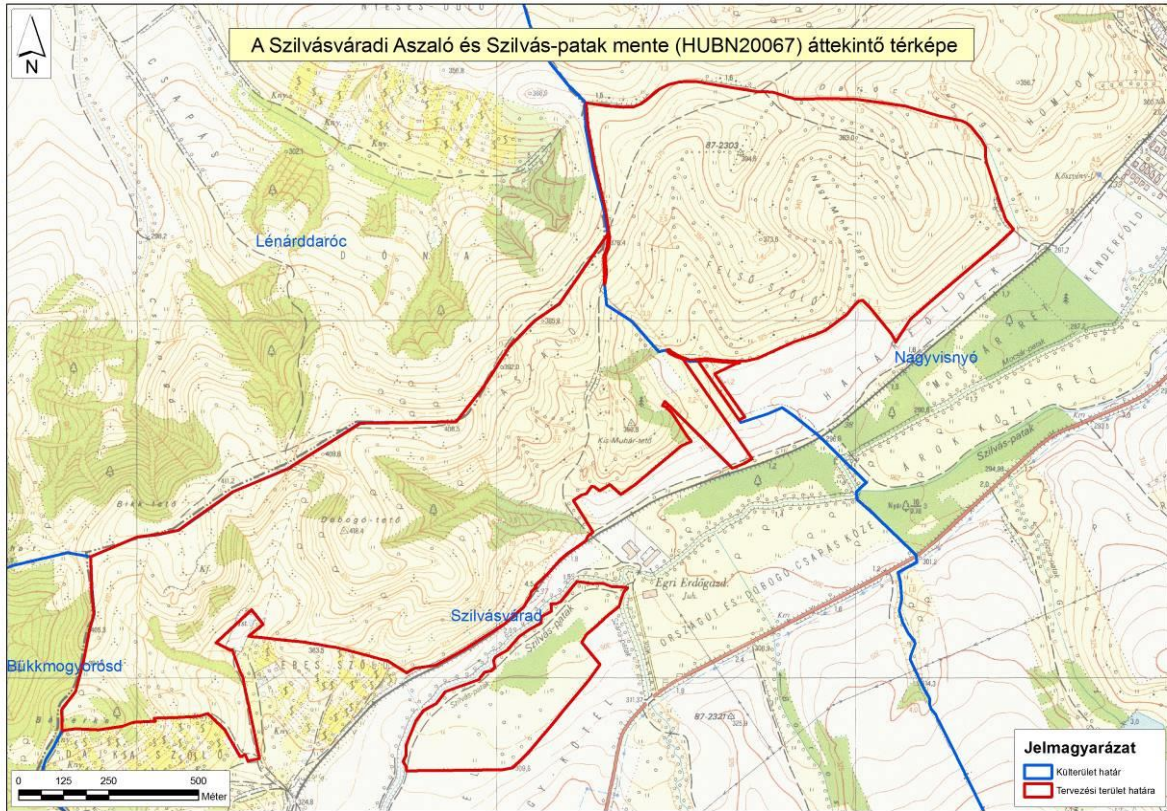
Világháló helyek:

https://www.nebih.gov.hu/szakteruletek/szakteruletek/erdeszeti_igazgatosag/erdeszeti_szakteruletek/erdotervezes/korz_erd
<http://erdoterkep.nebih.gov.hu/>
<https://www.mepar.hu/mepar/>
<http://www.utadat.hu/>
<http://ova.info.hu/ujvgtajak.html>

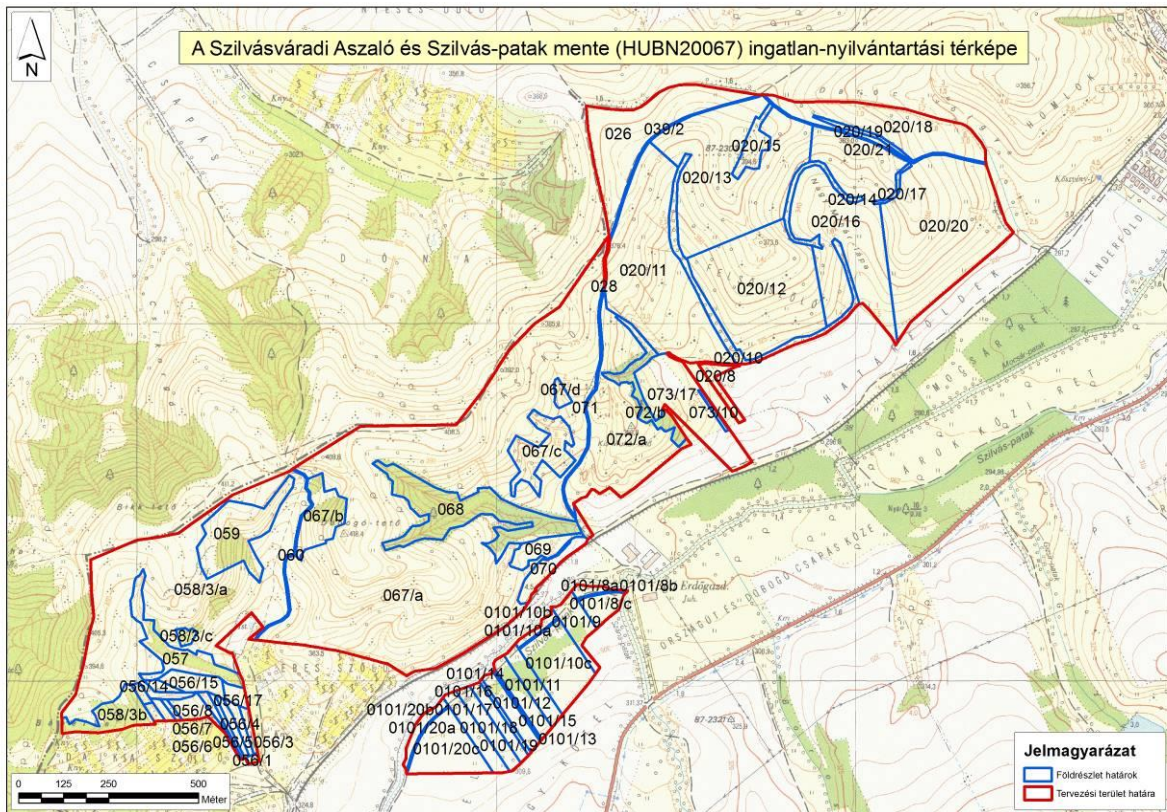
http://bd.eionet.europa.eu/activities/Natura_2000/reference_portal
<http://natura2000.eea.europa.eu>

5. Térképek

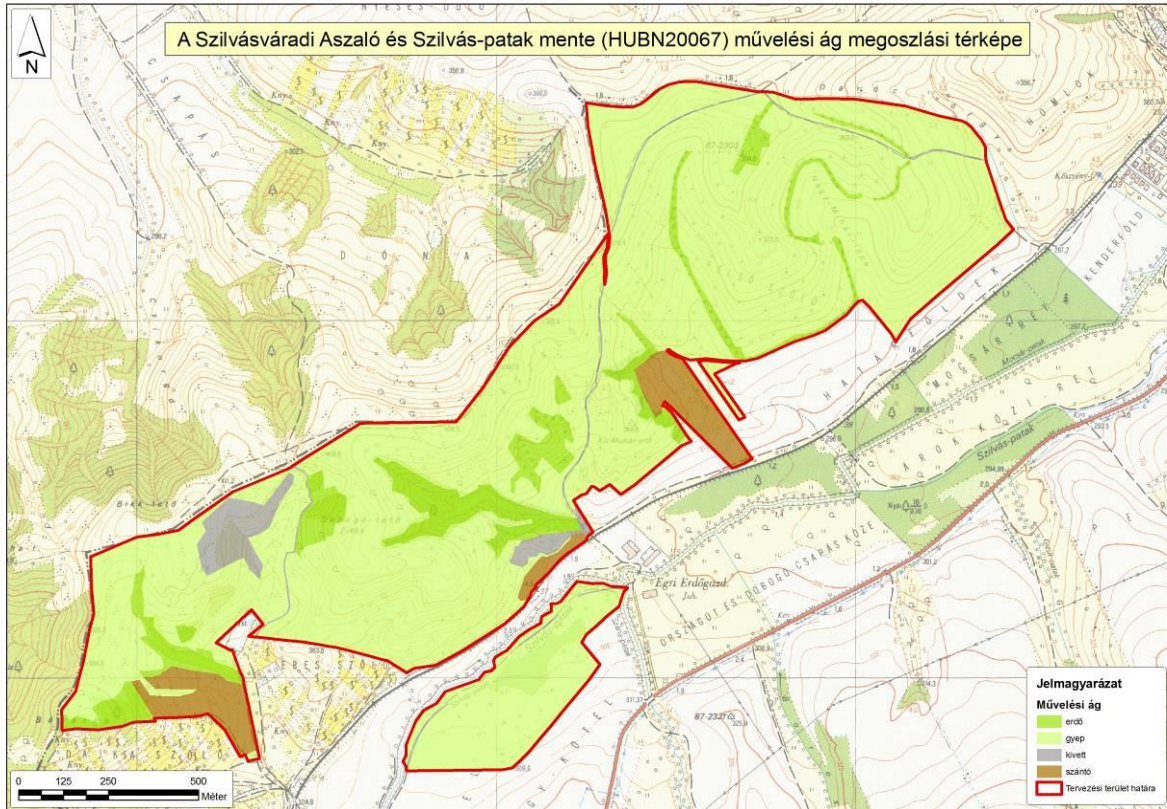
- 1) A tervezési terület áttekintő térképe
- 2) A tervezési terület ingatlan-nyilvántartási térképe
- 3) A tervezési terület művelési ág megosztási térképe
- 4) A tervezési terület tulajdonviszonyai
- 5) A tervezési terület erdészeti térképe
- 6) A tervezési terület átfedése ex lege védett területtel
- 7) Az országos ökológiai hálózat térképe
- 8) A tervezési terület élőhelytérképe (Á-NÉR 2011 alapján)
- 9) A tervezési terület közösségi jelentőségű (Natura 2000) élőhelytérképe
- 10) Községi jelentőségű növényfajok térképe

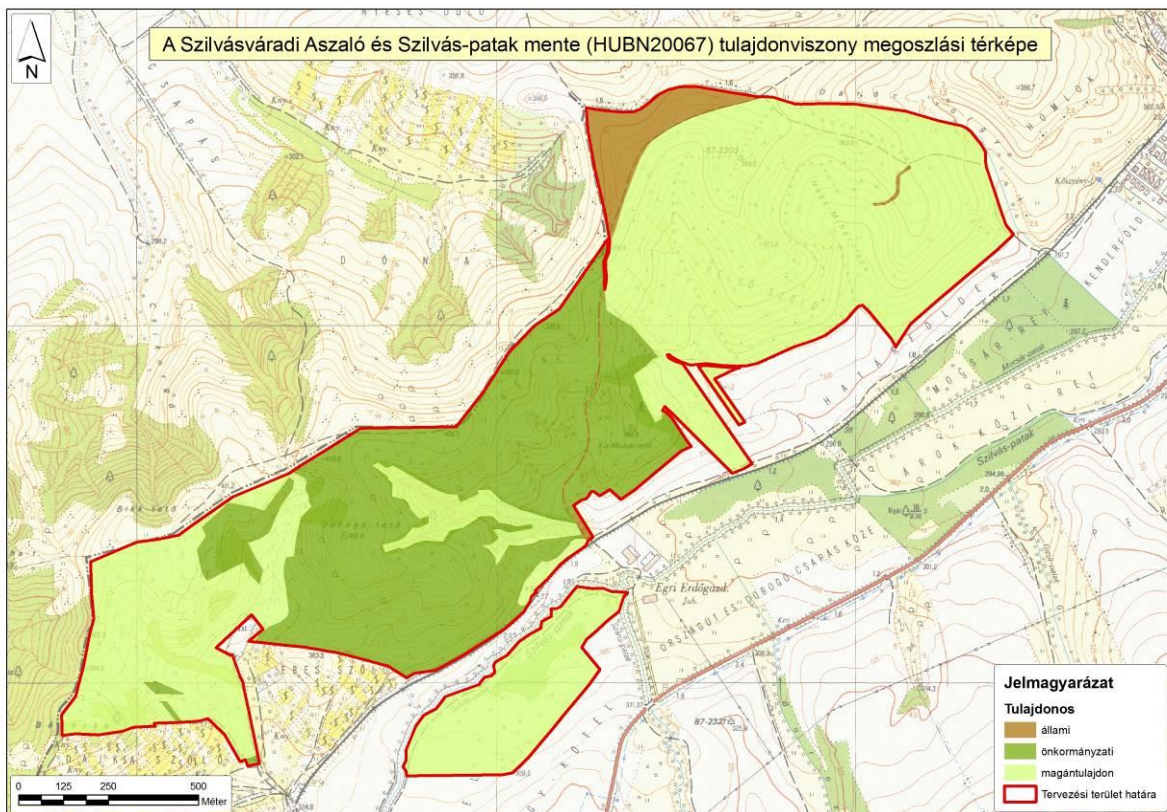
1. ábra: A tervezési terület áttekintő térképe

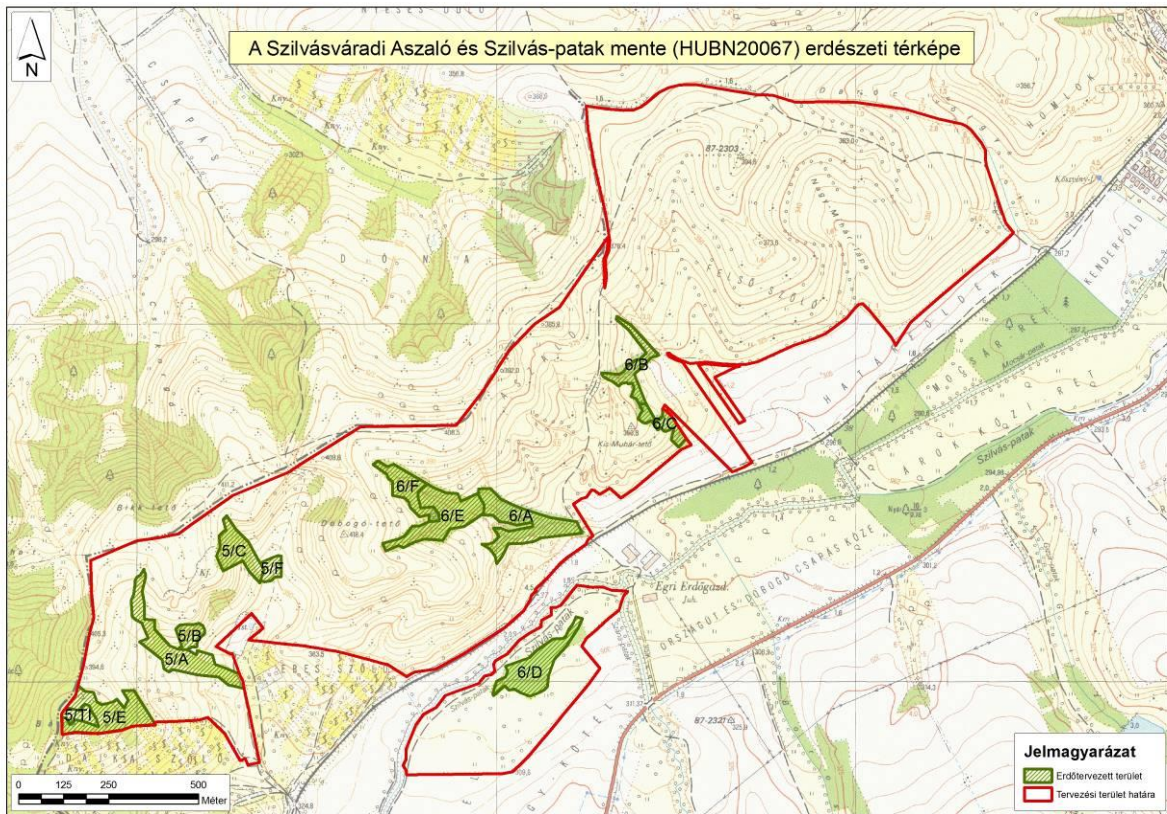
2. ábra: A tervezési terület ingatlan-nyilvántartási térképe (2018)

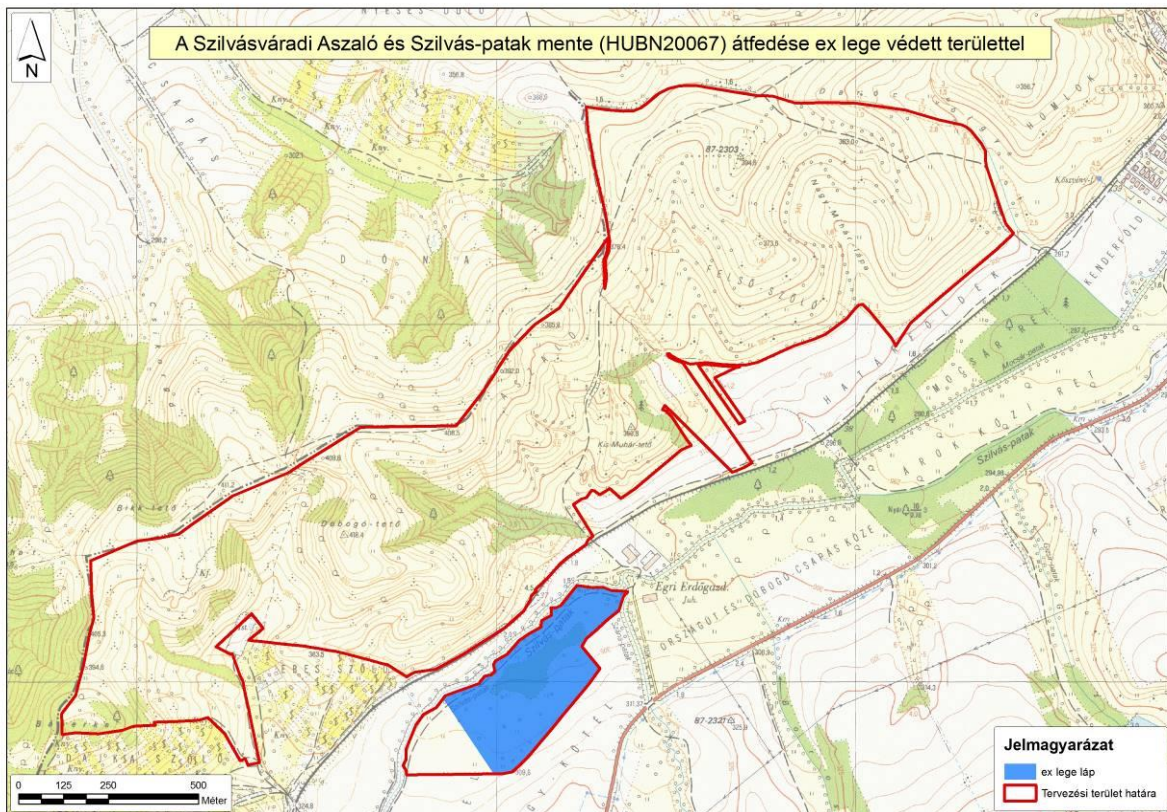
3. ábra: A tervezési terület művelési ág megosztási térképe (2018)

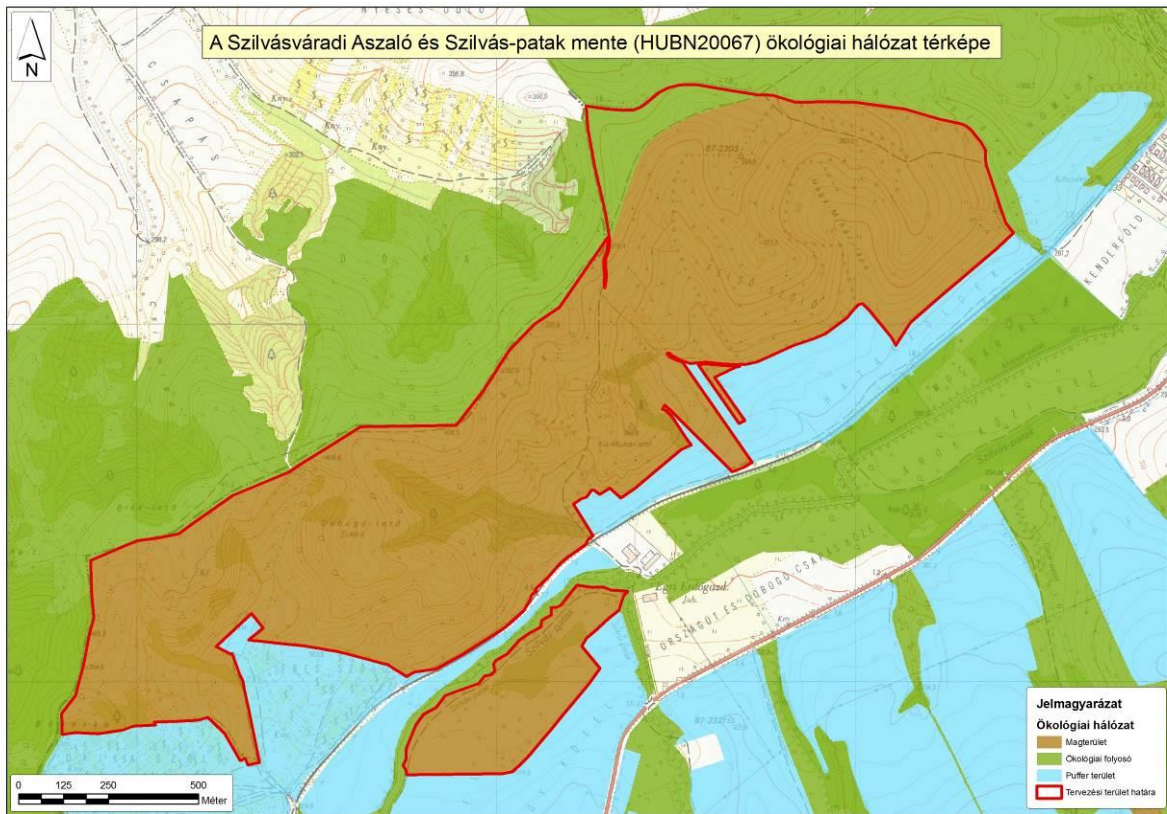
4. ábra: A tervezési terület tulajdonviszonyai (2018)

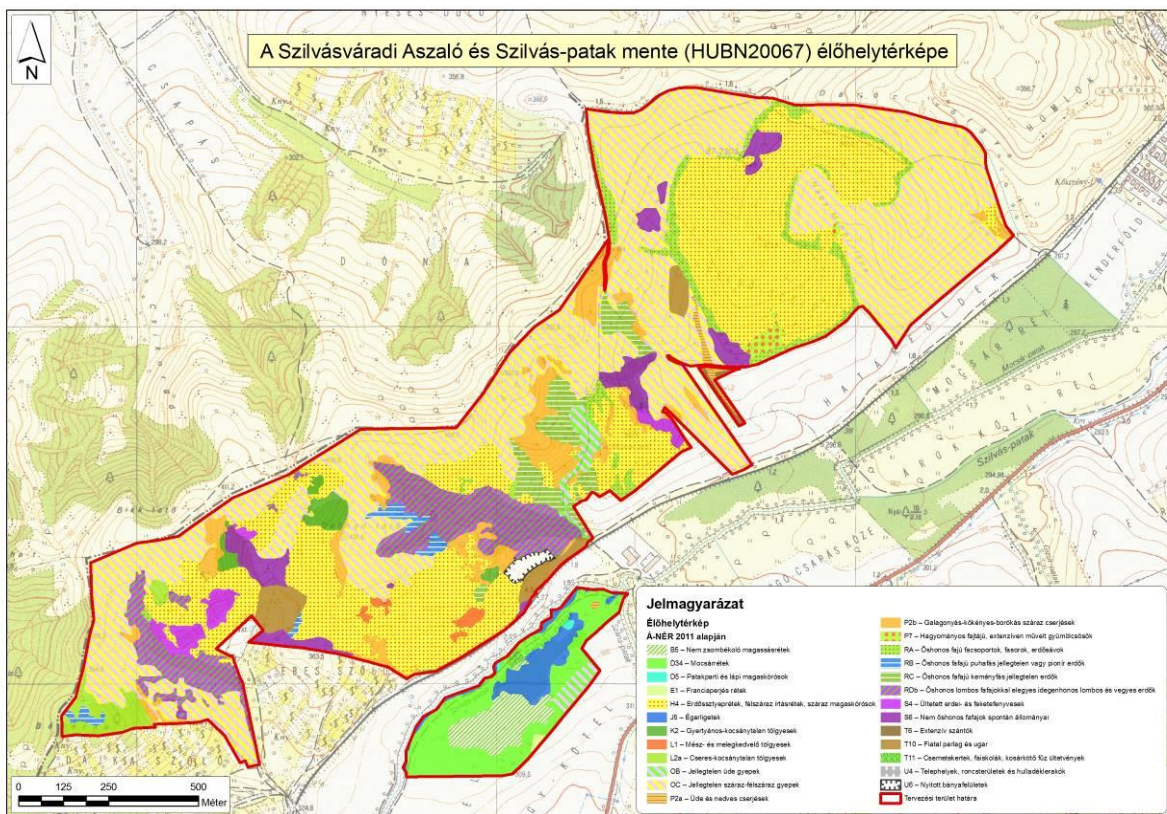
5. A tervezési terület erdészeti térképe (2018)

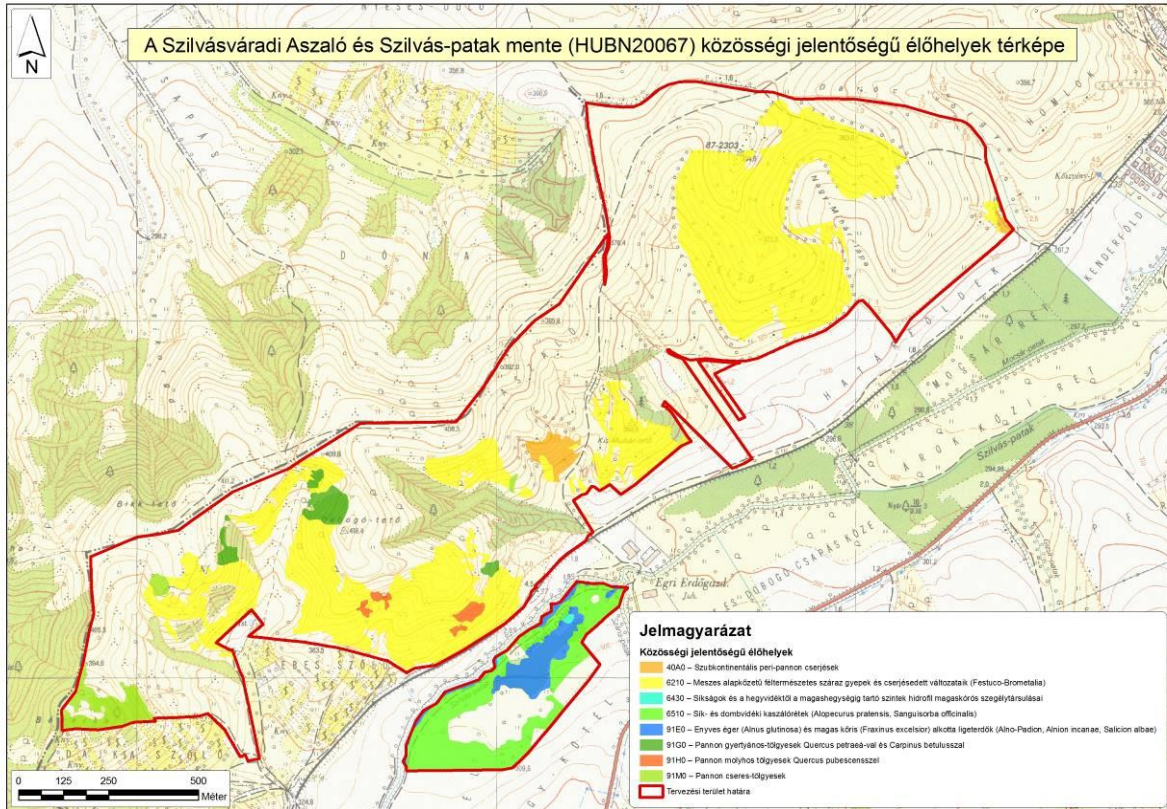
6. ábra: A tervezési terület átfedése ex lege védett területtel (2018)

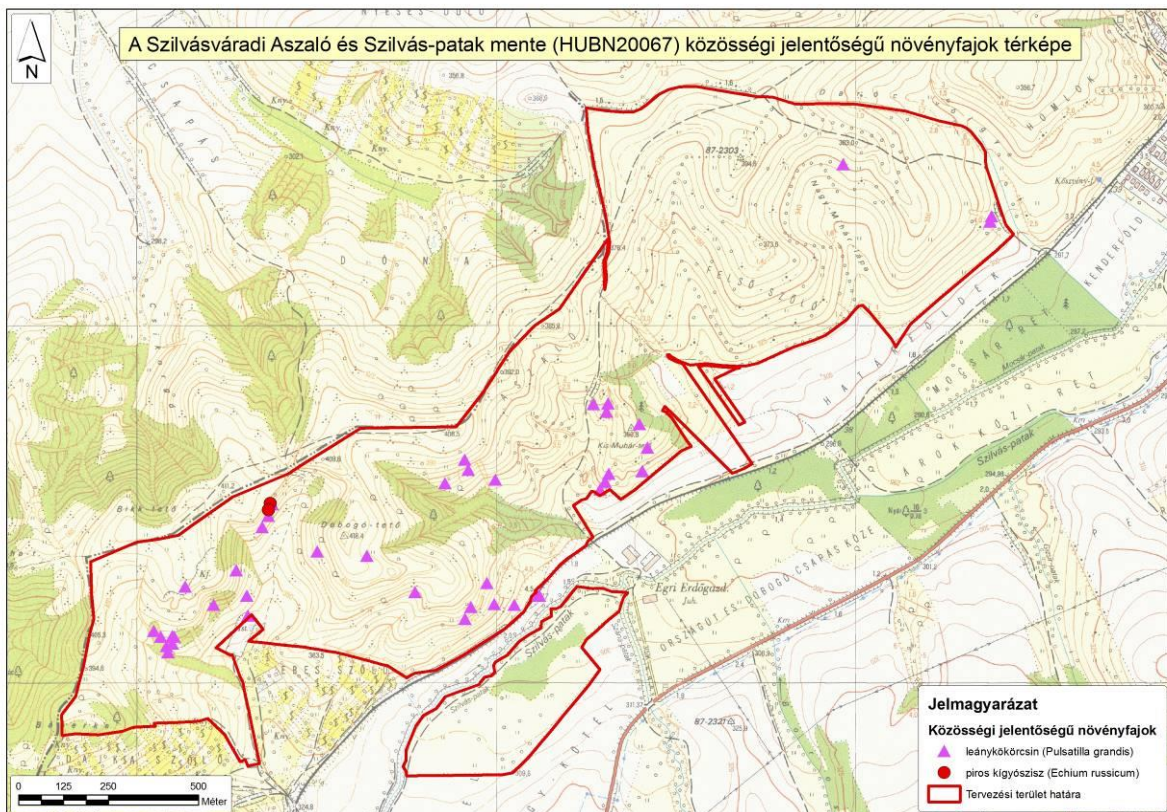
7. ábra: Az országos ökológiai hálózat térképe (2018)

8. ábra: A tervezési terület élőhelytérképe (Á-NÉR 2011 alapján) (2018)

9. ábra: A tervezési terület közösségi jelentőségű (Natura 2000) élőhelytérképe (2018)

10. ábra: Közösségi jelentőségű növényfajok térképe (2018)

6. Fotódokumentáció

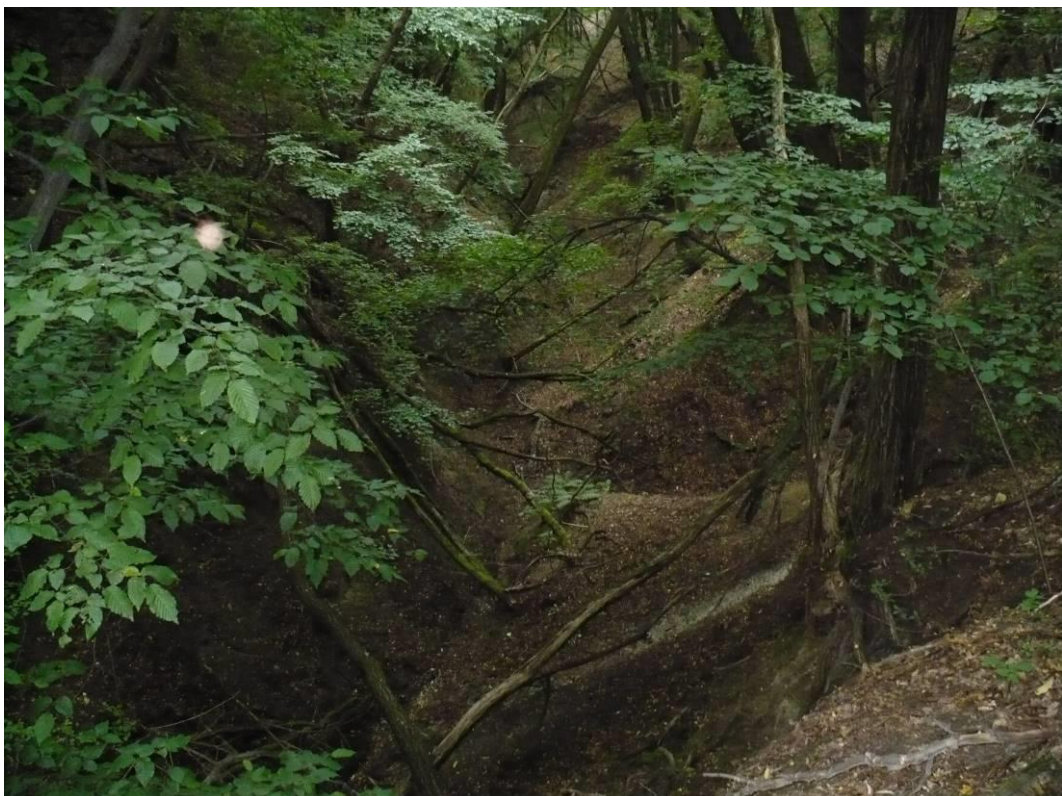
1) kép: Halvány aszatos magaskórós, magassásos a Szilvás-patak árterén (KE-1)

2) kép: Lappangósásos félszáraz gyepek a Dobogó-tetőn (KE-1)

3) kép: Szegélyesedő félszáraz gyepek piros gólyaorral (KE-2)

4) kép: Gyertyános-tölgyes állomány mély szurdokvölgyben (KE-3)

5) kép: Ligetes molyhos tölgyes erdőfolt (KE-4)

6) kép: Égerliget a Szilvás-patak mentén (KE-5)

7) kép: Kezeletlen félszáraz gyepek, regenerálódó cserjésekkel (KE-6)

8) kép: Az aszalói bánya feletti feketefenyves erdőfolt (KE-7)

9) kép: Egykori bányagödör regenerálódó növényzettel (KE-9)

10) kép: Leégett mocsárrét és ligeterdő 2009 márciusában (KE-1, KE-5)

7. Jóváhagyó nyilatkozat

AGRÁRMINISZTERIUM

Nyilatkozat

A HUBN20067 Szilvásvárad Aszaló és Szilvás-patak mente kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület Natura 2000 fenntartási terve megfelel az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet 4. §. (4) bekezdésben foglalt tartalmi és formai követelményeknek. A Natura 2000 fenntartási tervet a Natura 2000 fenntartási tervek Szakmai Bizottsága elfogadta.

A HUBN20067 Szilvásvárad Aszaló és Szilvás-patak mente Natura 2000 területre vonatkozó fenntartási tervet, az agrárminiszter megbízásából, jóváhagyta:

Balczó Bertalan
Helyettes Államtitkár

természetvédelemért felelős helyettes államtitkár

Budapest, 2019. november 27.